

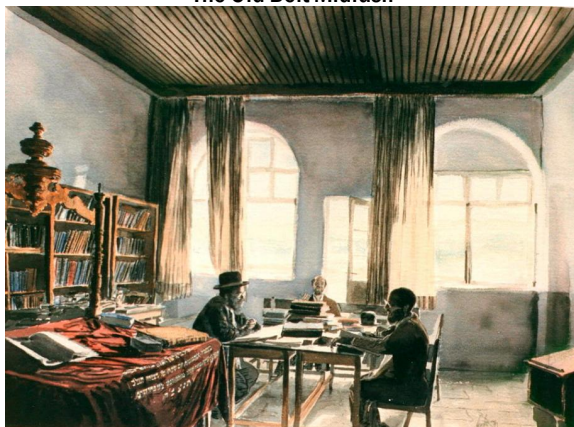
Published by *Yeshiva Ateret Tzvi* - The Open Yeshiva - Chicago, Illinois

The Haggadah of *Kavanot* (Intentions)

Published by *Yeshiva Ateret Tzvi* - The Open Yeshiva - Chicago, Illinois

Visit us on the web at
www.openyeshiva.com

The Old Beit Midrash

Painting by Rabbi J. Hershy Worch

WWW.OPENYESHIVA.COM

The Open Yeshiva
6435 N. Francisco Ave.
Chicago, IL 60645

Phone: 773. 318-4401
Fax: 773. 439-2882

Kavanot - Intentions

There are three sorts of *kavanot* - intentions. There are the *kavanot* of the mind, one's thoughts and ideas. There are *kavanot* of the body, one's acts and sensations. And there are *kavanot* of the heart, one's prayers.

Everything done with the heart is a prayer, and the heart is only capable of one, single prayer. No matter how many thoughts pass through the mind of a person, the mind never thinks the same thoughts twice, and no matter how varied the actions of the body, the heart still only has one prayer: "Please."

Bringing the body and the mind together to join the heart in prayer is done through speech, but the Haggadah is only nominally about speech. The Haggadah is not a prayer-book, it is but the text accompanying the Seder. And the Seder is not a meal, it is but a feast accompanying the story and the song of Divine Revelation.

The *kavanot* in this book are *kavanot* of the heart, which is to say that each is a prayer.

כוונות

כוונות מופיעות על שלשה חופנים, א' כוונת המוח בהרגשים והמחשבות. ב' כוונת הגוף החושים ופעולות הטבע. ג' כוונת הלז והיא תפלה כי כל הנעשה על ידי הלז תפלה. כוונת המוח הן המחשבות שחולפות ועוזרות על האדם מרגע לרגע ומ"מ לא תחשוב המוח שתי מחשבות דומות זו לזו כי רעיונותיה משתנות כל עת ורגע. אבל הלז אין לה אלא מחשבה דיבור ומעשה אחת כל חייה וימיה עלי אדמות דהיינו - צדקה ממך - והיא תפלה.

איחוד הגוף והנפש בתפלה תתהווה באמצעות הדיבור, אכן ההגדה של פסח איננה רק דיבורים, נוסח ההגדה אינה סידור תפלה, היא ספר ללוות את הסדר, והסדר אינה רק סעודה, היא ערוכה ללוות ההלל וזמרה. והכל למטרה אחת מכוונת והיא הכנה לגלוי שכינה.

הכוונות בספר הזה הן כוונות הלז, זאת אומרת שכל אחת תפלה היא.

The Seder Plate

Preparing the home for Passover

Who are the people with whom I celebrate my life?

Where is the place that I celebrate my life?

What are the things I find necessary to the celebration of my life?

Preparing the apple:

Song of Songs 8:5, "Beneath the apple tree I aroused you. There your mother birthed you, where she herself was born."

May I enter into true intimacy.

Chopping walnuts:

Ibid. 6:11, "I went down to the grove of walnuts to look at the sea."

May all the shells surrounding me be suffused with light.

From self-deception to self-acceptance, from prejudice to open-mindedness, from defiance to willingness, from dependence to freedom.

Adding the wine:

May I enter into prophecy and conscious contact with my divinity.

The Order of the Seder Plate

When placing the shank bone, chicken wing or broccoli floret, seared or roasted in the top right hand corner of the seder plate, "may all my power be wrapped in kindness."

When placing a roasted egg or potato in the top left hand corner, "may the judgments remain unspoken."

When placing the top of the horseradish in the middle, "may there be sweetness in the bitterness."

When placing the charoseth in the lower right hand corner: "may the blessings flow through me"

When placing parsley or radish in the lower left hand corner: "may they be the right words in the right time."

When placing a lettuce leaf in the bottom center: "May the right time be now."

On placing the upper Matzah: "This is the Matzah of Cohen"

On placing the middle Matzah: "This is the Matzah of Levi"

On placing the bottom Matzah: "This is the Matzah of Israel."

הקערה

כשמכין לרכי הסדר יכוון לבו למי ומה ואיפה. עם מי הסדר הסדר מי חלקי בעולם, איך ובאיזו אופן צאו לידי לרכי הסדר מה הם האטריות, ואיפה המקום שאכין הסדר, האם עשיתי מקום לשמחה ולהשראת השכינה?

כשמתקן את החרוסת וחותר את התפוח יכוון - אזכה לתיקון בחינת דעת ולמוחין דגדלות בחינת התפוח כמו שכתוב תחת התפוח עוררתך שמה חבלתך אמך שמה חבלה ילדתך, ואזכה לקירוב הרחוקים.

וכשחותך האגוז יכוון - אזכה לשזר את הקליפות הסוצצים אותי וארד לתוך האור הגנוז בתוכם כמו שכתוב אל גנת אגוז ירדתי לראות.

כשמוזג היין יכוון - אזכה ליין הנצואי ליין המשומר בעניו.

יתקן הקערה כפי סדר האריז"ל ישים זרוע צראש לד ימין, ויכוון - זו כנגד זרוע הנטויה, שהגזרות מתעטפות בחסדים.

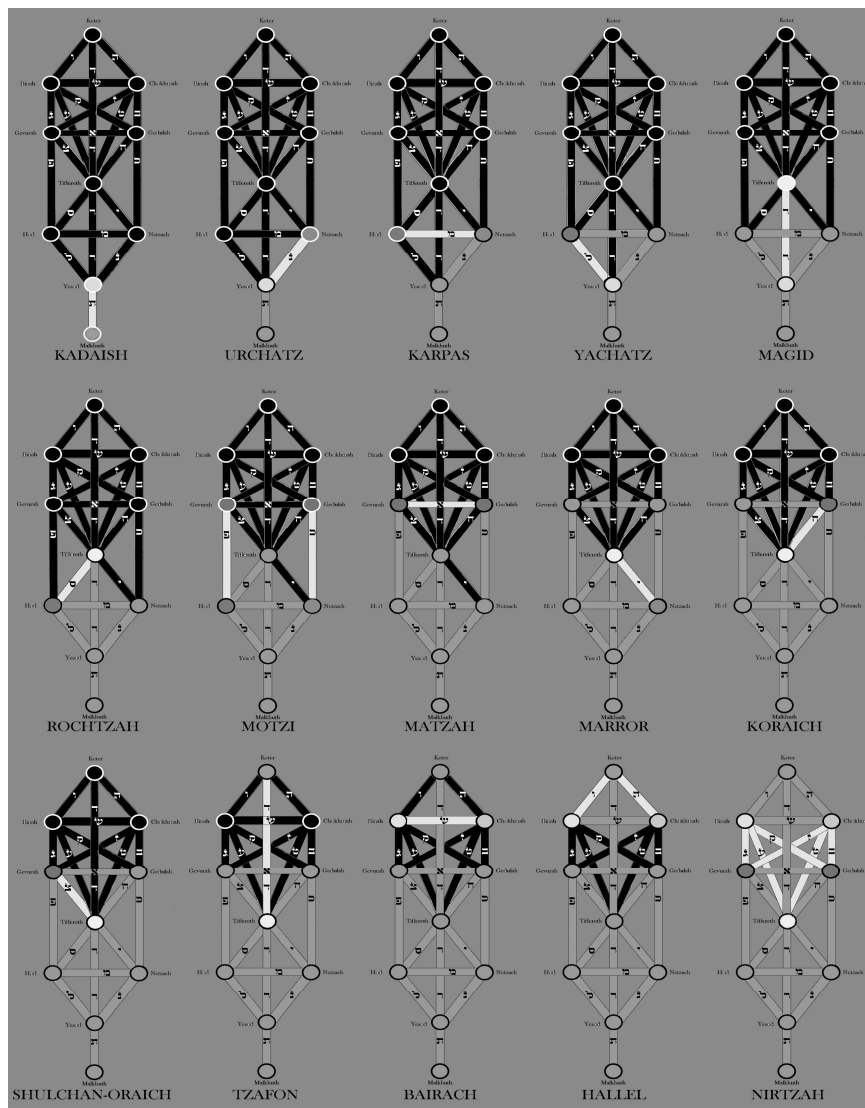
ישים צינה צראש לד שמאל, ויכוון - זה כנגד הגזרות שלא תהיה להן פתחון פה כלל.

ישים ראש המרור צאמלע, ויכוון - אמתיק צזה כל המרורים. ישים החרוסת למטה צלד ימין, ויכוון - תהא ירידת השפע על ידי ישים הכרפס למטה צלד שמאל, ויכוון - יהי דצורי דצר בעתו מה טוב.

ישים עלה החזרת למטה צאמלע, ויכוון - תהי עת רלון. תחת הקערה ישים מלה אחת ושמה כהן. תחתיה מלה ששמה לוי. ותחתונה מלה ששמה ישראל.

1. Kadaish, 2. Urchatz, 3. Karpas, 4. Yachatz,
5. Magid, 6. Rochtzah, 7. Motzi, 8. Matzah,
- Marror, 10. Koraich, 11. Shulchan-Oraich,
12. Tzafon, 13. Bairach, 14. Hallel, 15. Nirtzah.

קַנְיָשׁ.
וּרְחִיץ.
כַּרְפָּס.
יַחֵץ.
מַגִּיד.
רְחֻצָּה.
מוֹצִיא.
מִצָּה.
מְרוֹר.
כּוֹרֵף.
שְׁלֶחַן עוֹרֵף.
צָפוֹן.
בְּרֵף.
הֵלֵל.
נְרֻצָּה.

KADAISH THE SANCTIFICATION

Beyond the constraints of the Ego The letter *Tav*

The Hebrew letter/word תי *-Tav* translates as ‘sign’, ‘symbol’ or ‘impression.’ ת *-Tav* is the final letter in the Hebrew alphabet, and is also the last and bottom of the 22 paths through the *Sephiroth*. The letter ת *-Tav* connects *Malkhuth* - Sovereignty and *Yesod* - Fundament. What may not always be obvious is that the *Malkhuth* - Sovereignty of the world we inhabit is the *Keter* - Crown of the world below it, with *Malkhuth* - Sovereignty of the world below comprising the *Keter* - Crown of the world below it, and so on.

In order to leave the familiar world and make progress with the unfamiliar one, that of the *Sephiroth*, I must be free of the constant need to observe myself. I constantly watch myself watching myself watching myself.

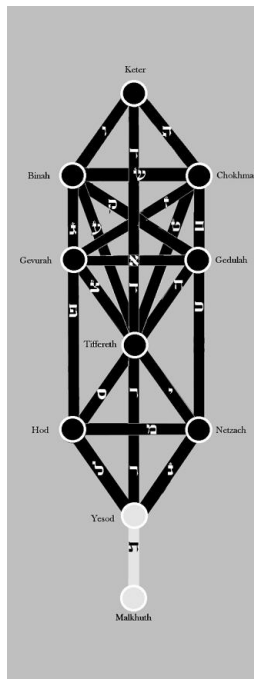
In order to enter the World to Come I must leave behind me the world I live in.

The path through the letter ת *-Tav* tests my ability to allow the judge within me to retire honorably. Acceptance of myself at some basic level is essential before any spiritual journeying or personal change and growth can occur.

קדש

מוזגין כוס ראשון
הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס ראשונה מארבע כוסות לשם יחוד
קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל
ישראל.

When the festival begins on a Friday night begin here:

(It was evening and it was morning,) The sixth day. The heavens and earth and all their multitudes were completed. On the seventh day God completed the work He had done, and rested on the seventh day from all the work He had done. God blessed the seventh day and made it holy, for on it He rested from all the work that God created and made.

When the festival begins on a weekday begin here:

Attention colleagues!

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who creates the fruit of the vine.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who has chosen us from among all people, and raised us above all languages, and made us holy through His commandments. You have given us, Adonai, our God, with love (On the Sabbath, add: Sabbaths for rest and) festivals for joy, feasts and festive seasons for rejoicing (On the Sabbath add: this Sabbath-day and) the day of this Feast of Matzahs the Season of our Freedom (On the Sabbath add: with love), a holy convocation, commemorating the departure from Egypt. You have chosen us and sanctified us from all the nations. You have given us as a heritage Your holy (On the Sabbath add: Sabbath and) Festivals (On the Sabbath add: with love and desire), in happiness and joy. Blessed are You, Adonai, who sanctifies (On the Sabbath add: the Sabbath and) Israel and the festivals.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who quickened us, supported us, and brought us to this time.

When the festival falls on Saturday night add the following before the preceding blessing 'Who quickened us.'

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who creates the fiery lights.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who distinguishes among sacred and profane, between light and darkness, Israel and the gentiles, between the seventh day and the six work-days. You have distinguished the holiness of the Sabbath from the holiness of the festivals, and have sanctified the seventh day above the six work-days. You have distinguished and sanctified Your people, Israel, with Your sanctity. Blessed are You, Adonai, who distinguishes among holy and holy.

(לשבת ויהי ערב ויהי בקר: יום הששי, ויכלו השמים והארץ וכל-צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי, מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי, מכל-מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את-יום השביעי, ויקדש אתו, כי בו שבת מכל-מלאכתו, אשר-ברא אלהים לעשות:)

סברי מרנן ורבנן ורבותי:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל-עם, ורוממנו מכל-לשון, וקדשנו במצותיו, ונתת לנו יי אלהינו באהבה (לשבת שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון את יום (לשבת השבת הנה ואת-יום) חג המצות הנה, זמן חרותנו, (לשבת באהבה) מקרא קדש, זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל-העמים. (לשבת ושבת) ומועדי קדשך (לשבת באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו: ברוך אתה יי, מקדש (לשבת השבת ו) ישראל והזמנים:

(כשחל יו"ט צמולאי שבת מוסיפים כאן זרכות הצדלה.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחל בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת. ואת-יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את-עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי, המבדיל בין קדש לקדש:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, שהחנינו וקיימנו והגיענו לזמן הנה:

❧ Kavanah ❧

Before drinking the first cup of wine a moment is taken to look into the light reflected off the top of the liquid crown and meditate upon the *Shechinah* - Divine Presence. *To receive the gift of the Shechinah I must first internalize the lesson of Kiddush.* I was created to perfection. I am just the way I am meant to be.

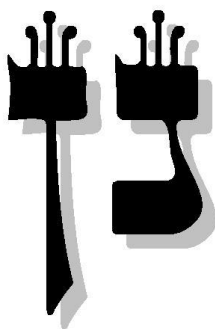
Drink the cup of wine while seated, reclining to the left as a symbol of our freedom.

וקודם שתיית היין יכוון עיקר הרמז כוס ראשונה של ארבע כוסות
- כי כי בעלמני בחר הקצ"ה ורלה כי וברא אחתי זיגיע כפיו, וכל
רגע וכל עת הנני עומד באותו לורה ממש שנבראתי בו כרגונו. -
ישתה בהסיבה

URCHATZ WASH HANDS

Bound or unfettered, humble or Divine The letter *Nun*

The Hebrew letter/word נ - *Nun* translates as 'endurance.' The Hebrew letter נ - *Nun* has two forms. Used in the normal construction of a word, the נ - *Nun* is bent upon and around itself as though to protect its center. When used as the final letter of a word, the ן - *Nun* is open, expansive and powerful.

נ - *Nun* represents the path between *Netzach* - Victory or Eternity, and *Yesod* - Fundament. It contains the secret of 'endurance.' To walk the paths of the letter נ - *Nun*, I must first become aware of the matriarchal qualities of Rachel that reside in me, for Rachel pays attention to the minutest details of every plan, to every outcome of each action, to the present in every moment of passing time. This is the exposition of the simple, humble נ - *Nun*.

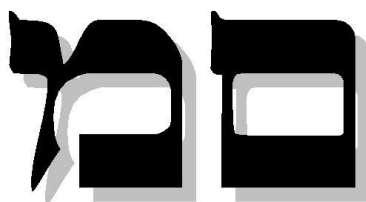
Secondly I must be aware of the matriarchal qualities of Leah within me, for Leah sees the bigger picture, the cosmic ramifications of individual actions, and the world to come in every moment. This is the exposition of the final ן - *Nun*.

∞ Kavanah ∞

Let my hungers and lusts flow through me and leave me cleansed, just as washing my hands and allowing the water to flow away cleans them.

KARPAS PARSLEY

Mother of mothers - the letter *Mem*

The Hebrew letter מ - *Mem* has two forms, open and closed. Used in the normal construction of a word, the מ - *Mem* is open. When used as a final letter, the ם - *Mem* is closed. ם -

Mem is womb, sealed against or inundated with forces of life, fecundity and birth. The open מ - *Mem* represents the microcosmic world we each inhabit, where the Matriarch Rachel rules supreme. The closed and final ם - *Mem* represents the Macrocosmic World-to-Come where the Matriarch Leah reigns. מ - *Mem*'s situation on the Tree of the *Sephiroth* is as the lowest of the Horizontal, Mother letters.

To walk the paths of the מ - *Mem*, I must be aware of the powers of longing as they flow through me, first, from left to right with desire to be filled with abundance, joy and contentment, and second, from right to left with need to share my gifts, my joy and self. ם - *Mem* is experienced in the abdomen where the body has its sensations of thirst, lust and laughter.

∞ Kavanah ∞

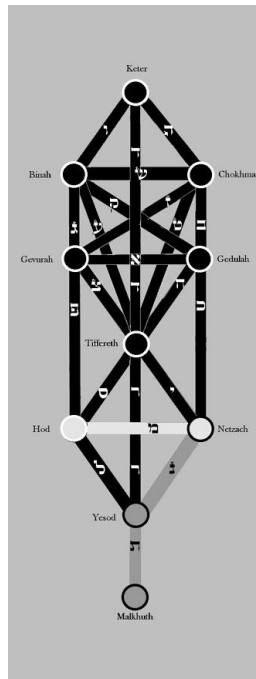
Taking a small piece of vegetable, radish, celery, parsley or similar, less than the size of an olive, we dip it in saltwater, pronounce the blessing over vegetables and eat it.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the Universe who creates the fruits of the earth.

The Karpas is eaten without reclining to the left.

כַּרְפֵּס

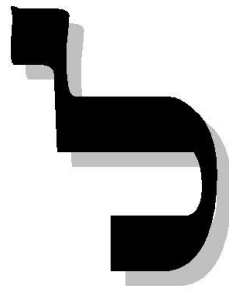
מטבילים פחות מכזית כרפס צמי-מלח ומצרכים צורא פרי האדמה. יכוון להוציא את המרור בצרכה זו, ויכוון - שהמים המלוחים שהם תחתית ויסוד גופי ושורש תאוותי שעליהם נכרת צרית, יתערו עכשיו ויסעו לי צעודה הקדושה זאת. ואוכלו צלי הסיצה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה:

YACHATZ

BREAK THE MIDDLE MATZAH

Tower Flying Through The Air. The letter *Lamed*

The Hebrew letter/word למ - *Lamed* translates as 'learn' and 'teach.' ל - *Lamed* connects two of humanity's most important intangibles: imagination and intuition. It is known as the "Tower Flying Through The Air" because it is the only Hebrew letter to stick its head up above the line. To walk the path of the ל - *Lamed* is to become ready to learn.

In Hebrew, as in Yiddish, 'learning' means both studying and teaching.

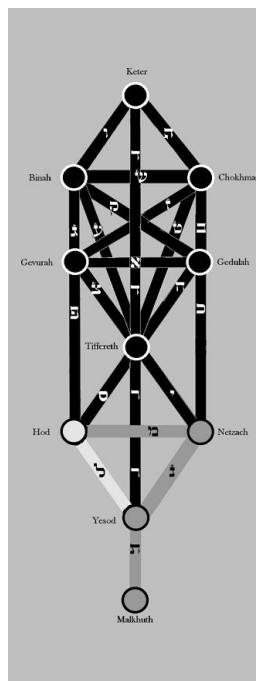
In order to teach, the master must condense the teaching from infinity down to byte-sized information. The student must empty the mind and make it a vessel capable of receiving the learning.

The ultimate path of the ל - *Lamed* is to be a student of God. God's students are the real ל - *Lameds*. This is the path between *Hod* - Beauty and *Yesod* - Fundament, where all our lessons have to be learned.

❧ *Kavanah* ❧

We break the middle Matzah, the one called Levi. The smaller portion goes back into the Seder Plate, the larger is placed into a pillowcase and hidden somewhere during the meal, for children to seek and find. One should have in mind that the breaking of the middle Matzah represents the primal split we underwent, after which we grew accustomed to hiding the greater part of ourselves and displaying only what felt safe. That in order to be whole again we will have to search for our lost self.

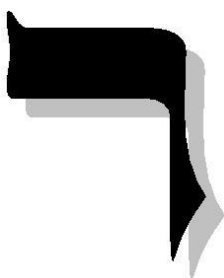
יחז

בעל הסדר פורס את המלה האמצעית שצקערה לשני חלקים ויכוון - כי שצירת מלה השלימה זו היא כמו שצירת הלוחות על ידי משה רבינו ע"ה, וכמו כן גשצרת צרדתי לעולם הזה. וכמו שאלפין החלק הגדול של המלה ואחזיר אחריו לכוללו צסוף הסדר ורק חלק קטן הנקרא לחם עוני אשים צקערה, כן ירדתי מגדולתי לקטנות לעניות ולמצב נמוך זו צגלותי, וחלק הגדול מנפשי ורוחי וגשמתתי לפון.

MAGID TELL THE STORY

Poorest of the poor - The Letter *Raish*

The Hebrew letter/word ר - *Raish* translates as 'poverty,' but it also means 'head.' To walk the path of the ר - *Raish* is to achieve real humility. Real appreciation of one's poverty is the key to appreciating one's divinity. When the moon realizes it has no light of its own, but what the sun shines upon it, the moon realizes that its light is in fact sunlight. When I realize that I have neither light nor life nor will of my own, I can begin to appreciate that all these things in me are Godly.

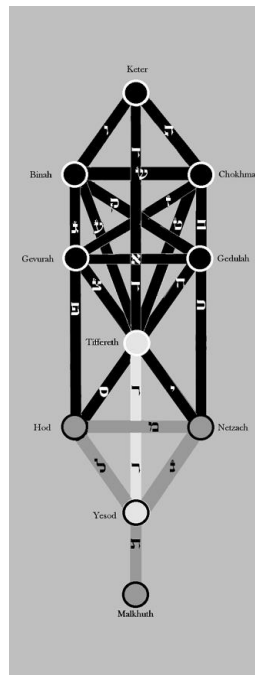
ר - *Raish* is the pathway between *Yesod* - Fundament and *Tiffereth* - Glory, seemingly a huge gap. On this, the path of the letter ר - *Raish*, the head must first be bowed in humility and self examination before it may be raised in joy heavenward.

Some say the ר - *Raish* is an upside-down version of the Hebrew letter נ - *Nun*, If so, it is teaching me that I need to empty myself of the notion that I am the vessel for the divine. Only when I when I no longer pretend I am a vessel for the divine do I become fit to be a vessel for the divine. To walk this path is truly to feel one's poverty.

☞ *Kavanah* ☜

From beginning Maggid, let me have the courage to talk about myself, to open myself to acceptance by others. Before drinking the second cup of wine, I was created to be known. I can be known completely and intimately and still be accepted.

מגיד

מגלים פרוסה מלחם עוני שהיא המזה האמלעית על הקערה ומתחילים צאמירת ההגדה, ויכוון - צהגדת דברים אלו המתחילים צגנות ומסיימים צשזח צני ישראל, אלמד גם אני לנהוג כן ולא להכחיד מה שצמטמוני נפשי מפחד פן יראוני אנשים וידחפוני.

This is poor man's bread that our ancestors ate in the land of Egypt. Whoever is hungry come and eat; let whoever is needy come and join in this Passover Seder. This year here, next year in the land of Israel. This year as slaves, next year as free people.

The Second of the Four Cups is poured, while the youngest person at the Seder asks the 4 questions. Elijah's cup is also poured at this time.

What makes this night different from all nights?

1. On all nights we eat *Chometz* or Matzah, tonight only Matzah.
2. On all nights we eat any kind of vegetables, tonight *Marror*!
3. On all nights we need not dip even once, tonight we do so twice!
4. On all nights we eat sitting upright or reclining, tonight we all recline!

We were slaves to Pharaoh in Egypt. Then Adonai our God, took us out of there with a strong hand and with an outstretched arm. If the Holy, blessed One, had not taken our fathers out of Egypt, then we, our children and our children's children, would have remained enslaved to Pharaoh in Egypt. Even if all of us are wise, all of us understanding, all of us knowing the Torah, we would still be obliged to discuss the exodus from Egypt. Anyone who discusses the exodus from Egypt at length is praiseworthy.

It happened that Rabbi Eliezer, Rabbi Yehoshua, Rabbi Elazar ben Azariah, Rabbi Akiba and Rabbi Tarphon were reclining [at a Seder] in B'nei B'rak. They were discussing the exodus from Egypt all that night, until their students came and told them: 'Masters! The time has come to recite the morning Sh'ma!'

Rabbi Elazar ben Azariah said: 'I am like a man seventy years old, yet I have not succeeded in establishing that the exodus from Egypt must be mentioned at night. Then Ben Zoma explained it: 'It is said, 'That you may remember the day you left Egypt all the days of your life;' now 'the days of your life' refers to the days, [and the additional word] 'all' indicates the inclusion of the nights!' The sages, however, said: ''The days of your life' refers to the present-day world; and 'all' indicates the inclusion of the days of the Messiah'

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל הכפין ייתי
ויכול, כל דצריך ייתי ויפסת. השתא הכא, לשנה הבאה בארעא
דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין:

ימזוגו כוס שני מארבע כוסות וגם כוס של אליהו הנביא, והקטן
שואל:

מה גשתנה הלילה הזה מכל הלילות?
שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה. הלילה הזה כלו מצה:
שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרור:
שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת. הלילה הזה שתי
פעמים:
שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין. הלילה הזה כלנו מסבין:

עבדים היינו לפרעה במצרים. ויזיאנו יי אלהינו משם, ביד תזקה
וברוח גטויה, ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את-אבותינו ממצרים,
הרי אנו ובנינו ובני בנינו, משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו
כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את-התורה,
מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים,
הרי זה משבח:

מעשה ברבי אליעזר, ורבי יהושע, ורבי אלעזר בן-עזריה, ורבי עקיבא,
ורבי טרפון, שהיו מסבין בבני-ברק, והיו מספרים ביציאת מצרים, כל
אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו, הגיע זמן
קריאת שמע, של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן-עזריה. הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי
שתאמר יציאת מצרים בלילות. עד שדרשה בן זומא. שנאמר: למען
תזכור, את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך. ימי חייך הימים.
כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים: ימי חייך העולם הזה. כל
ימי חייך להביא לימות המשיח:

Blessed is the [Place] Omnipresent, blessed be He! Blessed is He who gave the Torah to His people Israel, blessed be He! The Torah speaks of four children: A clever one, a wicked one, a simple one and one who does not know how to ask.

The clever one says 'What!' "What are the testimonies, the statutes and the laws which Adonai, our God, has commanded you?" You, also, say to him: Like the laws of Passover. 'One is not to eat any dessert after the Passover-lamb'.

The wicked one says 'What!' "What is this work you do?" He says 'you,' not him! He is excluding himself from the community. And because he has denied that which is fundamental, you therefore also, blunt his teeth and say to him: "It is because of this that the God did for me when I left Egypt; 'for me' - but not for him? If he had been there, would he not have been redeemed?"

The simple one says 'What.' 'What is this?' So, say to him: 'With a strong hand God took us out of Egypt, from the house of slaves.'

As for the one who does not know how to ask, you must initiate him, as it is said: 'You shall tell your child on that day, 'It is because of this that God did for me when I left Egypt.'

I might have thought [the discussion of the exodus] should begin on the first of the month. The Torah therefore says, 'On that day.' Now, that day,' could mean during the daytime; So, the Torah tells us to say, 'because of this.' The expression 'because of this' can only be said when Matzah and *Marror* are placed before you.

In the beginning our fathers served idols; but now the Omnipresent One has drawn us into His service. As it is written; Joshua said to all the people: Thus says Adonai, God of Israel, 'Your fathers lived on the other side of the river for ages - Terach, father of Abraham and father of Nachor, when they worshipped idols. 'Now, I took your father Abraham from beyond the river, and I led him throughout the land of Canaan. I increased his seed and gave him Isaac, and to Isaac I gave Jacob and Esau. To Esau I gave Mount Seir as a possession, and Jacob and his sons went down to Egypt.'

ברוך המקום. ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל. ברוך הוא כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר: מה העדות והחקים והמשפטים, אשר צוה יי אלהינו אתכם? ואף אתה אומר-לו פה לכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומין:

רשע מה הוא אומר: מה העבדה הזאת לכם: לכם ולא לו? ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל, כפר בעקר. ואף אתה הקהה את-שניו, ואמר-לו: בעבור זה, עשה יי לי, בצאתי ממצרים, לי ולא-לו. אלו היה שם, לא היה נגאל?

תם מה הוא אומר: מה זאת: ואמרת אליו: בחזק יד הוציאנו יי ממצרים מבית עבדים:

ושאינו יודע לשאול, את פתח לו. שנאמר: והגדת לבנך, ביום ההוא לאמר: בעבור זה עשה יי לי, בצאתי ממצרים:

יכול מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא. יכול מבעוד יום. תלמוד לומר. בעבור זה, בעבור זה לא אמרתי, אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך:

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו. ועכשו קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר: ויאמר יהושע אל-כל-העם. כה אומר יי אלהי ישראל, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור. ויעבדו אלהים אחרים: ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר, ואולף אותו בכל-ארץ כנען. וארבה את-זרעו, ואתן לו את-יצחק: ואתן ליצחק את-יעקב ואת-עשו. ואתן לעשו את-הר שעיר, להשת אותו. ויעקב ובניו ירדו מצרים:

Blessed is the keeper of His promise to Israel, blessed be He! For the Holy, blessed One, calculated the end, to do as He had promised our father Abraham at the 'Covenant between the Portions.' As it is written; 'He said to Abraham, `Know then surely, that your seed will be strangers in a land that is not theirs. They will enslave them and make them suffer four hundred years. But that also the nation whom they serve, will I judge, and thereafter will they leave with great wealth.'

We lift the cup and hold it in the palm of our hand as we recite this paragraph.

This is what has stood by our fathers and us! For it is not just one who arose to destroy us, but in every single generation there rise up enemies intent on destroying us. But the Holy, blessed One, saves us from their hand!

Go out and learn what Laban the Aramean wanted to do to our father Jacob. Pharaoh had issued a decree against the male children only, but Laban wanted to uproot everyone - as it is written; 'The Aramean wished to destroy my father, who went down to Egypt and sojourned there, few in number. There he became a nation - great, mighty and numerous.'

He went down to Egypt, forced by Divine decree. He sojourned there; this teaches that our father Jacob did not go down to Egypt to settle, but only to live there temporarily. Thus it is written; 'They said to Pharaoh, 'We have come to sojourn in the land, for there is no pasture for your servants' flocks because the famine in the land of Canaan is severe. Now, please, let your servants dwell in the land of Goshen.'

'Few in number' as it is written; 'Seventy persons went your fathers down to Egypt, and now, Adonai, your God, has made you numerous as the stars of heaven.'

'And became a nation there.' This teaches that the Israelites stood out there.

Great, mighty, as it is written, 'The children of Israel were fruitful, increasing abundantly, multiplying and becoming very, very mighty. The land was filled with them.'

And numerous, as it is written, 'I caused you to thrive like the plants of the field, and you increased and grew becoming very beautiful, your breasts

ברוך שומר הבטחתו לישראל. ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ, לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם ידע תדע, כי גר יהיה זרעך, בארץ לא להם, ועבדים וענו אתם ארבע מאות שנה; וגם את הגוי אשר יעבדו ין אנכי. ואחרי כן יצאו, ברכש גדול:

מכסים את פרוסת המלכה האמלעית ומגזיכים את הכוס ויאמר

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד, עמד עלינו לבלותנו. אלא שבכל דור ודור, עומדים עלינו לבלותנו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

צא ולמד, מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ולבן בקש לעקר את הכל, שנאמר: ארמי אבד אבי, ויגד מצרימה, ויגר שם במתי מעט. ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב:

ויגד מצרימה, אנוס על פי הדבור. ויגר שם. מלמד שלא יגד יעקב אבינו להשתקע במצרים, אלא לגור שם, שנאמר: ויאמרו אל פרעה, לגור בארץ באנו, כי אין מרעה לצאן אשר לעבדך, כי כבוד הרעב בארץ כנען. ועתה, ישבו נא עבדך בארץ גושן:

במתי מעט. כמה שנאמר: בשבעים נפש, ירדו אבותיך מצרימה. ועתה, שמך יי אלהיך, ככוכבי השמים לרב.

ויהי שם לגוי. מלמד שהיו ישראל מצנינים שם:

גדול עצום, כמה שנאמר: ובני ישראל, פרו וישרצו, וירבו ויעצמו, במאד מאד, ותמלא הארץ אתם:

ורב. כמה שנאמר: רבבה כצמח השדה נתתיך, ותרבי, ותגדלי, ותבאי בעדי עדיים: שרים נכנו, ושערך צמת, ואת ערם ועריה: ואעבר

full formed and your hair was grown long, but you were naked and bare. I passed over you and saw you wallowing in your blood, and I said to you 'By your blood you shall live,' and I said to you 'By your blood you shall live!'"

The Egyptians treated us badly, making us suffer, and forcing hard work upon us.' The Egyptians treated us badly, as it is written, Pharaoh said, 'Come, let us act cunningly with them lest they multiply. For if there should be a war they will join our enemies, fight against us and leave the land.'

They made us suffer, as it is written, 'They set task-masters over them, making them suffer beneath their burdens. Then they built storage cities for Pharaoh, Pithom and Rameses. They put hard work upon us, as it is written; 'The Egyptians forced the children of Israel work rigorously, making their lives bitter with hard work, with mortar and with bricks, and all manner of service in the field. All their work they made them do was with rigor.'

We cried out to Adonai, God of our fathers, and God heard our voices, He saw our suffering, our labor and our oppression.

We cried out to the Adonai, God of our fathers, as it is written, 'It was during those many, long days, the king of Egypt died; and the children of Israel groaned beneath their servitude, crying out, and the cry for help from their servitude rose up to God.'

Then God heard our voices, as it written; 'God heard their groaning, and God remembered His covenant with Abraham, Isaac and Jacob.'

He saw our suffering, this refers to the separation of husband and wife, as it is written; 'God saw the children of Israel, and God knew.'

Our labor, this refers to the children, as it is written, 'Every boy that is born, you shall throw into the river and every girl you shall keep alive.'

And our oppression, this refers to the pressure, as it is written, 'I have also seen the oppression with which the Egyptians oppress them.'

God brought us out of Egypt with a strong hand and an outstretched arm, with awesome greatness, with signs and wonders.

עָלֶיךָ וְאַרְאֶךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ וְאָמַר לְךָ בְּדַמְיֶךָ חַי וְאָמַר לְךָ
בְּדַמְיֶךָ חַי.

וַיִּרְעוּ אֶתְנֵוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ. וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וַיִּרְעוּ אֶתְנֵוּ
הַמִּצְרִים. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ. פְּוִי־רִבְּהָ, וְהִיָּה כִי־תִקְרָאנָה
מִלְחָמָה, וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל־שְׁנָאֵינוּ, וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ:

וַיַּעֲנוּנוּ. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שְׁרֵי מַסִּים, לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם:
וַיְכֹן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה, אֶת־פֶּתֶם וְאֶת־רַעַמְסֵס: וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ
עֲבֹדָה קָשָׁה. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קִלְנוּ, וַיִּרְא אֶת־עֲנֵינוּ,
וְאֶת־עֲמִלְנוּ, וְאֶת לְחֻצְנוּ: וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כָּמָה שְׁנָאֵמַר:
וַיְהִי בַיָּמִים הַרְבִּיִּים הָהֵם, וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִן־הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ. וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבֹדָה:

וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קִלְנוּ. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ, אֶת־אֲבֹרָהֶם, אֶת־יִצְחָק, וְאֶת יַעֲקֹב:

וַיִּרְא אֶת־עֲנֵינוּ: זֹה פְרִישׁוֹת דְּרָךְ אָרֶץ. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: וַיִּרְא אֱלֹהִים
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּדַע אֱלֹהִים:
וְאֶת־עֲמִלְנוּ־אֱלוֹ הַבְּנִים. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: כָּל־הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ
, וְכָל־הַבַּת תִּחְיוּן:
וְאֶת לְחֻצְנוּ. זֶה הַדְּחָק. כָּמָה שְׁנָאֵמַר: וְגַם־רַאֲיִתִּי אֶת־הַלְחָץ, אֲשֶׁר
מִצְרַיִם לְחֻצִים אֶתֶם:

וַיִּזְצָאנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֲזָקָה, וּבְזֹרֵעַ נְטוּיָה, וּבִמְרָא גְדוֹל וּבְאִתּוֹת
וּבְמוֹפְתִים:

God brought us out of Egypt, not by an angel's hand, not by a seraph's hand, nor through a messenger.

The Holy, blessed One, did it in His glory, Himself!

Thus it is written, 'On that night will I pass through the land of Egypt. I will smite every first-born in the land of Egypt, from man to beast, and I will carry out judgments against all the gods of Egypt, I am God.'

I will pass through the land of Egypt, - I and not an angel. I will smite every first-born in the land of Egypt, - I and not a seraph. I will carry out judgments against all the gods of Egypt, - I and not a messenger. I- God, - It is I, and none other!

With a strong hand, this refers to the pestilence, as it is written, 'Behold, the hand of God will be upon your livestock in the field, upon the horses, the donkeys, the camels, the herds and flocks, a very severe pestilence.'

With an outstretched arm, this refers to the sword, as it is written, 'His sword was drawn, in his hand, stretched out over Jerusalem.'

With awesome greatness, this refers to *Giluy Shechinah* - Divine Revelation, as it is written, 'Has any god ever tried to take for himself a nation from within another nation, with trials, signs and wonders, with war and with a strong hand and an outstretched arm, and awesome fear, like all that Adonai your God, did for you in Egypt before your eyes?'

With signs, this refers to the staff, as it is written, 'Take into your hand this staff with which you shall perform the signs.'

It is customary to splash three drops of wine from the cup into the plate while pronouncing: Blood, Fire and Smoke.

Wonders, this refers to the blood, as it is written, 'I will show wonders in heaven and earth; Blood, and fire, and pillars of smoke.'

Another opinion: 'Strong hand' suggests two [plagues]; 'Outstretched arm,' another two; 'Awesome greatness,' another two; 'Signs,' another two; and 'Wonders,' another two.

וּיִצְאֵנוּ יי ממצרים. לא על-ידי מלאך, ולא על-ידי שרף. ולא על-ידי שליח. אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. שנאמר: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה, והפיתי כל-בכור בארץ מצרים, מאדם ועד בהמה, ובכל-אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי:

ועברתי בארץ-מצרים בלילה הזה, אני ולא מלאך. והפיתי כל בכור בארץ-מצרים. אני ולא שרף. ובכל-אלהי מצרים אעשה שפטים, אני ולא השליח. אני יי. אני הוא ולא אחר:

ביד חזקה. זו הדבר. כמה שנאמר: הנה יד-יי הויה, במקנה אשר בשדה, בסוסים בתמרים בגמלים, בבקר ובצאן, דבר כבוד מאד:

ובזרע נטויה. זו החרב. כמה שנאמר: וחרבו שלופה בידו, נטויה על-ידי ושללים:

ובמורא גדול, זה גלוי שכינה. כמה שנאמר: או הנסה אלהים, לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי, במסת באתת ובמופתים ובמלקמה, וביד חזקה ובזרע נטויה, ובמוראים גדלים. ככל אשר-עשה לכם יי אלהיכם במצרים, לעיניך:

ובאתות. זה המטה, כמה שנאמר: ואת המטה הזה תקח בידך. אשר תעשה-בו את-האתת:

והגיס להטוף מעט מן הכוס צעת אמירת דם ואש, וגם צאמירת דם לפרדע, וכו', וגם צאמירת דל"ך עד"ש וכו'

ובמופתים. זה הדם. כמה שנאמר: ונתתי מופתים, בשמים ובארץ דם. ואש. ותימרות עשן:

דבר אחר. ביד חזקה שתים. ובזרע נטויה שתים. ובמורא גדול שתים. ובאתות שתים. ובמפתים שתים:

These then are the Ten Plagues which the Holy, blessed One, brought upon the Egyptians in Egypt, namely:

1. Blood. 2. Frogs. 3. Lice. 4. Wild Beasts. 5. Pestilence. 6. Boils. 7. Hail. 8. Locust. 9. Darkness. 10. Slaying of the First-born.

It is customary to splash three drops of wine from the cup into the plate while reciting the three words made up of the abbreviated plagues.

Rabbi Yehudah referred to them by acronyms: *DeTzaCh AdaSh, BeAChaB*.

Rabbi Yosi Haglili says: How do you know that the Egyptians were stricken with ten plagues in Egypt, and then by fifty plagues at the sea?

In Egypt it says of them: The wizards said to Pharaoh 'This is the finger of God.' At the sea it says: Israel saw the great hand that God laid against Egypt; and the people feared God. They believed in God and in His servant Moses.

Now, with 'the finger' how many plagues did they get? Ten plagues! You must conclude therefore, that if in Egypt they were smitten with ten plagues, at the sea they were smitten with fifty plagues!

Rabbi Eliezer says: How do we know that each plague, brought upon the Egyptians in Egypt by the Holy, blessed One, consisted of four plagues?

It is written: He sent against them His fierce anger, fury, indignation, and trouble, a discharge of evil messengers. 'Fury,' is one; 'Indignation,' makes two; 'Trouble,' makes three; 'Discharge of evil messengers,' makes four.

Thus you must conclude that if in Egypt they were struck by forty plagues, then at the sea they were stricken with two hundred plagues.

Rabbi Akiba says: How do we know that each plague brought upon the Egyptians in Egypt by the Holy, blessed One, consisted of five plagues?

אלו עֶשֶׂר מכות שֶׁהביא הקדוש ברוך הוא על־המצרים במצרים, ואלו הן:
דָּם.
צִפְרֵי־הַעֵץ.
כִּנִּים.
עֲרֹב.
דִּבָּר.
שָׁחִין.
בָּרָד.
אֲרָבָה.
חֹשֶׁה.
מַכַּת בְּכוֹרוֹת:
רַבִּי יְהוּדָה הֵיךְ נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:
דְּצִוֵּךְ עַד־שׁ בְּאֲחִ"ב:

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר, שֶׁלְקוֹ המצרים במצרים
עֶשֶׂר מכות, וְעַל הַיָּם, לְקוֹ חֲמִשִּׁים מכות? בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אֹמֵר:
וַיֹּאמְרוּ הַחֲרֻטָּמִם אֶל־פְּרֹעֹה, אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא וְעַל הַיָּם מָה הוּא
אֹמֵר? וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה, אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם, וַיֵּרָא
הָעַם אֶת־יְיָ וַיֹּאמְרוּ בְּיָדֵינוּ, וּבְמִשְׁחַת עַבְדּוֹ. כַּמָּה לְקוֹ בְּאֲצַבֵּעַ, עֶשֶׂר
מכות: אֲמֹר מַעֲתָה, בְּמִצְרַיִם לְקוֹ עֶשֶׂר מכות, וְעַל־הַיָּם, לְקוֹחַ מִשִּׁים
מכות:

רבי אליעזר אומר: מנין שְׁכַל־מִכָּה וּמִכָּה, שֶׁהביא הקדוש ברוך הוא
עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם, הֵיטָה שֶׁל אַרְבַּע מכות? שְׁנֵאמַר:
לְשַׁחֲרֵם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְנוֹעַם וְצָרָה. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי הָעַיִם. עֲבָרָה
אֲחֵת. וְנוֹעַם שְׁתַּיִם. וְצָרָה שְׁלֹשׁ. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי הָעַיִם אַרְבַּע: אֲמֹר
מַעֲתָה, בְּמִצְרַיִם לְקוֹ אַרְבַּעִים מכות, וְעַל הַיָּם לְקוֹ מֵאֵתַיִם מכות:

רבי עקיבא אומר: מנין שְׁכַל־מִכָּה וּמִכָּה, שֶׁהביא הקדוש ברוך הוא
עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם, הֵיטָה שֶׁל חֲמֵשׁ מכות?

It is written: He sent against them his fierce anger, fury, indignation, and trouble, a discharge of evil messengers. 'His fierce anger,' is one; 'fury,' makes two; 'indignation,' makes three; 'trouble,' makes four; 'discharge of evil messengers,' makes five. Thus you must now conclude that if in Egypt they were struck by fifty plagues, then at the sea they were stricken with two hundred and fifty plagues.

How many levels of favors has the Omnipresent One bestowed upon us:

1. If He had brought us out from Egypt, and had not executed judgments against them, it would have sufficed us!

2. If He had carried out judgments against them, and not against their idols, it would have sufficed us!

3. If He had destroyed their idols, and had not smitten their first-born, it would have sufficed us!

4. If He had smitten their first-born, and had not given us their money, it would have sufficed us!

5. If He had given us their wealth, and had not split the sea for us, it would have sufficed us!

6. If He had split the sea for us, and had not taken us through it on dry land, it would have sufficed us!

7. If He had taken us through the sea on dry land, and had not drowned our oppressors in it, it would have sufficed us!

8. If He had drowned our oppressors in it, and had not supplied our needs in the desert for forty years, it would have sufficed us!

9. If He had supplied our needs in the desert for forty years, and had not fed us the manna, it would have sufficed us!

10. If He had fed us the manna, and had not given us the Shabbat, it would have sufficed us!

11. If He had given us the Shabbat, and had not brought us before Mount Sinai, it would have sufficed us!

12. If He had brought us before Mount Sinai, and had not given us the Torah, it would have sufficed us!

13. If He had given us the Torah, and had not brought us into the land of Israel, it would have sufficed us!

14. If He had brought us into the land of Israel, and had not built for us the House of Choice, it would have sufficed us!

שְׁנֵאמַר: יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה. מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכִי
רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה שְׁתֵּים. וְזַעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע.
מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכִי רָעִים חֲמֵשׁ: אָמֹר מַעַתָּה, בְּמִצְרַיִם לָקוּ חַמְשֵׁים
מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ חַמְשֵׁים וּמֵאֵתַיִם מִכּוֹת:

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ:
אֱלוֹ הוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בְּהֵם שְׁפָטִים,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ עָשָׂה בְּהֵם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הִרְגָ אֶת־בְּכוֹרֵיהֶם,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ הִרְגָ אֶת־בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת־מִמּוֹנָם,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ נָתַן לָנוּ אֶת־מִמּוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת־הַיָּם,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ קָרַע לָנוּ אֶת־הַיָּם, וְלֹא הִעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶב,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ הִעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶב, וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרְכָנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ סָפַק צָרְכָנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת־הַפֶּן,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ הֶאֱכִילָנוּ אֶת־הַפֶּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת־הַשַּׁבָּת,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ נָתַן לָנוּ אֶת־הַשַּׁבָּת, וְלֹא קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת־הַתּוֹרָה,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ נָתַן לָנוּ אֶת־הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
דְּיָנוּ:
אֱלוֹ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת־בַּיִת הַבְּחִירָה,
דְּיָנוּ:

How much more so must we be grateful to the Omnipresent One for the doubled and redoubled goodness that He bestowed upon us. He brought us out of Egypt and carried out judgments against them, and against their idols,

and smote their first-born,
and gave us their money,
and split the sea for us, and took us through it on dry land,
and drowned our oppressors in it,
and supplied our needs in the desert for forty years,
and fed us the manna, and gave us the Shabbat,
and brought us before Mount Sinai, and gave us the Torah,
and brought us into the land of Israel
and built for us the House of Choice to atone for all our sins.

Rabban Gamliel used to say: Whoever has not uttered these three words on Passover has not fulfilled his obligations.

1. Pesach - Passover,
2. Matzah - Unleavened Bread
3. Marror - Bitter Herbs.

1. THE MEANING OF *PESACH* - PASSOVER

The Pesach that our forefathers used to eat when the Temple [in Jerusalem] still stood, what was it meant to symbolize? It was because God passed over the dwellings of our ancestors in Egypt as it is written; 'Say, it is a Passover offering to God Who passed over the houses of the children of Israel in Egypt when He smote Egypt, when He saved our houses. The nation knelt and bowed down.'

2. THE MEANING OF MATZAH

This Matzah we eat, what is it meant to symbolize? It is because the dough of our ancestors in Egypt was given no time to leaven before the King of Kings, the Holy, blessed One was revealed upon them, redeeming them. As it is written; They baked the dough they had brought with them out of Egypt into Matzah cakes because they had not leavened. Because they had been expelled from Egypt, and could not wait. They had also not prepared any food for the journey.

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו:
שהוציאנו ממצרים, ועשה בהם שפטים, ועשה באלהיהם,
והרג את בכוריהם,
ונתן לנו את ממונם,
וקרע לנו את הים,
והעבירנו בתוכו בחרבה,
ושקע צהינו בתוכו,
וספק צרפנו במדבר ארבעים שנה,
והאכילנו את המן, ונתן לנו את השבת,
וקרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו את התורה,
והכניסנו לארץ ישראל,
ובנה לנו את בית הבחירה, לכפר על-פל-עונותינו.

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח,
לא יצא ידי חובתו, ואלו הן:

פסח. מצה ומרור:

יגזיכ פסח ויאמר

פסח שהיו אבותינו אוכלים, בזמן שבית המקדש היה קיים, על שום
מה? על שום שפסח הקדוש ברוך הוא, על בתי אבותינו במצרים,
שנאמר: ויאמרתם זבח פסח הוא ליי, אשר פסח על בתי בני ישראל
במצרים, בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל, ויקד העם וישתחוו.

יגזיכ המלכ ויאמר

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של
אבותינו להחמיץ, עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך
הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את הבצק, אשר הוציאו ממצרים, ענת
מצות, כי לא חמיץ: כי גרשו ממצרים, ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה
לא עשו להם.

3. THE MEANING OF MARROR - BITTER HERBS

This Marror we eat, what does it symbolize? It is because the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt. As it is written; They made their lives bitter with bricks and mortar, with all types of work in fields and all manner of rigorous tasks to which they enslaved them.

In every single generation each person has to see himself as having come out of Egypt. As it is written; Tell your children on that day, saying: It was because of this that God did for me when He brought me out of Egypt. It wasn't just our ancestors whom the Blessed Holy One redeemed. We were redeemed together with them. As it is written; And we were brought forth from there in order to bring us, to give us the land sworn unto our ancestors.

We lift the cup and hold it in the palm of our hand as we recite this paragraph.

This is why we need to give thanks, praise, laud, glorify, exalt, honor, bless, acclaim and applaud Him who worked all these miracles for our ancestors and us. He brought forth from slavery to freedom, from woe to joy, from grief to celebration, from profound darkness to great light and from bondage to redemption. Let us therefore sing a new song to Him, Hallelujah!

Psalm 113

Hallelujah! Give thanks! Servants of God praise the name of God. May the name of God be Blessed from now and forever. Whence the sun rises to where it sets, God's name is praised. High above all nations, God, His glory upon the heavens; who is there like God, enthroned on high who yet bends to look through heaven and earth.. Who raises; from dust, the poor; from dirt, the beggar to seat him among nobles, between the nation's princes.. Who turns the barren housewife into a joyous mother of children. Hallelujah!

Psalm 114

When Israel came out of Egypt, House of Jacob from among the foreign speakers, then Judah became His consecrated, Israel His empire. The sea looked and fled, the Jordan turned to flow back. Mountains skipped like rams, peaks like lambs. What is it with you, O sea, that you flee, Jordan why turn you to flow back, mountains skipping like rams, peaks like lambs? In the presence of the Master the earth trembles, before the God of

יגזיכ הכמור ויחמר

מְרור זֶה שְׁאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שְׁמֵרְרוּ הַמְצָרִים, אֶת־חַיֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמְרְרוּ אֶת־חַיֵיהֶם בְּעַבְדָה קָשָׁה, בְּחֶמֶר וּבִלְבָנִים, וּבְכָל־עַבְדָה בַשָּׂדֶה: אֵת כָּל־עַבְדָתָם, אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ.

בְּכָל־דֹר וְדֹר חַיֵב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת־עַצְמוֹ, כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי, בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת־אֲבוֹתֵינוּ בִלְבָד, גָּאֵל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֱלֹהֵי אֲפֵ אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן הִבִּיא אֹתָנוּ, לְתֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם.

יגזיכ הכוס ויחמר

לְפִיכֶן אֲנַחְנוּ חַיִּים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְבָרֵךְ, לְעֲלֶה וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבְוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת־כָּל־הַנִּסִּים הָאֵלֶּה. הוֹצִיאָנוּ מִעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשְׁעַבּוֹד לְגֵאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה, הַלְלוּיָהּ:

מניח את הכוס ויחמר הלל

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ עַבְדֵי יי. הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יי. יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמְזַרְח שְׁמֵשׁ עַד מְבוֹאוֹ. מְהִלֵּל שֵׁם יי. רַם עַל־כָּל־גּוֹיִם יי. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כִּי אֱלֹהֵינוּ. הַמְגַבִּיחֵי לְשִׁבְתָּ: הַמְשַׁפִּילֵי לְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבְאָרֶץ: מְקִימֵי מִעַפְרֵי דָל. מֵאֲשַׁפֵּת יְרִים אֲבִיוֹן: לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים. עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֵת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה. הַלְלוּיָהּ:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מִעַם לְעוֹ: הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ. יִשְׂרָאֵל מִמְשַׁלּוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, תִּירְדֵן יֹסֵב לְאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים. גְּבָעוֹת כְּבָנִי־צֹאן־מֵהֶלֶךְ הַיָּם כִּי תִנוּס. תִּירְדֵן תֹּסֵב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים. גְּבָעוֹת כְּבָנִי־צֹאן: מִלְפָּנָי אָדוֹן חִילֵי אָרֶץ.

Jacob, Who turns rocks into pools and flint-stones into water-wells.

Blessed are you Adonai, our God, Sovereign of the universe Who redeemed us and redeemed our ancestors from Egypt, bringing us to this night to eat Matzah and Marror. Please, Adonai our God, God of our ancestors, bring us similarly to other festivals and other occasions that come our way in peace. May they be a rejoicing in the rebuilding of Your city, a delight in Your worship, and may we partake there of the festival and paschal sacrifices whose blood will be sprinkled on the wall of your altar for acceptance. Then will we thank You, singing a new song upon our deliverance and spiritual salvation. Blessed are You, Adonai, Redeemer of Israel.

❧ Kavanah ❧

Before drinking the second cup of wine a moment is taken to meditate upon the *Shechinah* - Divine Presence.

To receive the gift of the *Shechinah* I must first internalize the lesson of *Magid*. I was created to be known. I will be known totally, intimately and still be accepted.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who creates the fruit of the vine.

Drink the cup of wine while seated, reclining to the left.

מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגם-מים. חלמיש למעיניו מים.

יקח כוס זידו

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את-אבותינו ממצרים, והגיענו ללילה הזה, לאכל-בו מצה ומרור. פן, יי אלהינו ואלהי אבותינו, יגיענו למועדים ולרגלים אחרים, הבאים לקראתנו לשלום. שמחים בבנין עירך, וששים בעבודתך, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים (במוצאי שבת אומרים מן הפסחים ומן הזבחים), אשר יגיע דמם, על קיר מזבחך לרצון, ונודה לך שיר חדש על גאלתנו, ועל פדות נפשנו: ברוך אתה יי, גאל ישראל:

כוס שני

הנני מוכן ומזמן לקיים מצות כוס שניה מארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל-ישראל.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

וקודם שתיית היין יכוון עיקר הרמז כוס שני של ארבע כוסות - זראני הקצ"ה שעל ידי תגדל כבודו, ואתיכז נגד כל העולם לאורו ולא אצוה כי יליר כפיו אני. - וישתה זהסיבה

ROCHTZAH WASH HANDS

The Miraculous in Everyday Life The letter *Samech*

The Hebrew letter, ס - *Samech*, is the perfect circle. ס - *Samech* incorporates past and future, represented by the sisters Rachel and Leah, whose only hope is the fusion of end and beginning. The end of history is thrust into its beginning like the serpent swallowing its own tail. ס - *Samech* is the wedding ring symbolizing the everyday miracle of infinite unpredictable possibilities.

To walk the path of ס - *Samech*, whose *Genatria* - Numerical Value 60, is to be conscious of the disappearance of myself in the presence of mySelf where the ratio of selfish to Self is 1:60. Here dreams are unripe Prophecies - 1:60, and sleep is an unripe version of death - 1:60. To walk this path is to remain aware of flowing abundance long after the priests have ended their blessing, comprised of 60 Hebrew letters, to be attuned to the everflowing divine essence that is the miracle of everyday life.

☞ *Kavanah* ☞

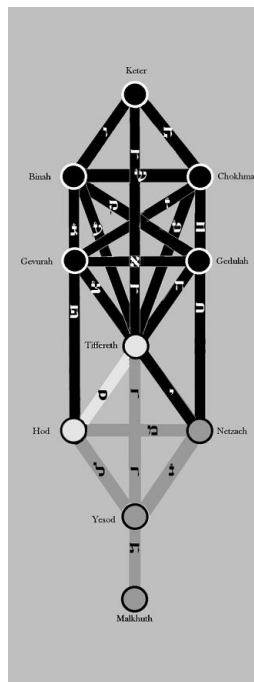
I wash my hands in readiness to prepare myself for Giluy Shechinah, the revelation of the divine presence.

Rochtzah is a ritual performed by all participants at the Seder. A flat rimmed jug of water is poured, first over the right then over the left hand. The hands are raised and the blessing is recited.

Blessed are you, Adonai, our God, Sovereign of the universe Who sanctified us with His commandments and commanded us to wash hands.

Hands should be thoroughly dried on a towel before proceeding.

קַחָה

נוטלים כל המסוּבִים יִדְיָהֶם וּמְצַרְכִים, וּיְכוּוֹן - אֶקְדֵּשׁ יָדַי לַחֲבִין אֶת
עַמִּי לַגּלוּי שְׂכִינָה הַבְּחָה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל
נְטִילַת יְדָיִם:

וְיָסֵב אֶת יְדָיִם

MOTZI - BREAD

The Explosion of Life The letters *Chaf* and *Peh*

The Hebrew letter/word כף - *Chaf* translates as 'palm of the hand.' The most primary definition of a living organism is that it gives birth in its own image and likeness again and again. The Hebrew letter pointing to this fact of life is the letter *Chaf* - כף. According to tradition, Adam was created by God in the shape of the palms of God's hands. This can be understood to mean that the helical shape of DNA corresponds to the lines on palms of God's hands. If you might read the palms of God, Adam would be written there. Adam is endowed with the power to procreate in likeness of himself.

The Hebrew letter/word פה - *Peh* translates as 'mouth.' Passage, transition and change all come through the *Sephirah* of *Malkhuth* - Sovereignty represented by the mouth - פה. In fact the *Peh* - פה is a *Chaf* - כף into which a protrusion has grown like a tooth extruded from an upper jaw. If the *Chaf* - כף represents the written word, the human genome written in nucleic acids, the Torah written in black fire upon white fire, the letter פה - *Peh* represents the spoken word.

∞ Kavanah ∞

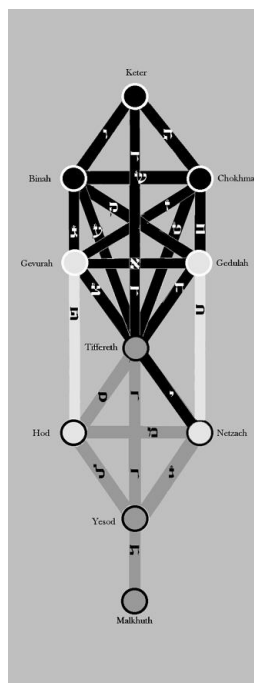
What I hold in my hands are words from the mouth of the Living God.

Picking up the top and bottom Matzah, with the broken half Matzah between them, this blessing is recited.

The text in English:

Blessed are you, Adonai, our God, Sovereign of the universe Who brings bread out of the ground.

מוזיא

נוטל את המלות שעל הקערה ומזכך המוזיא, ויכוון - מה שאשא על
כפי הוא מולא פי די

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, המוזיא לחם מן הארץ:

שששששששששש

MATZAH UNLEAVENED BREAD

The balancing act - The letter *Alef*

The Hebrew letter א - *Alef*, symbolizes the element of air dividing and connecting the other two elements - those of fire and water - the way the thorax in the human body separates the head from the abdomen. The essence of spirituality is a balance of priorities, which at times it may be summed up as “more other, less self”. At other times it may be “more self, less other”. The Hebrew word, א - *Alef* can be translated a number of ways. It can mean master, teacher or beast of burden. Each depends on balance for effect.

In walking the path of א - *Alef* we must balance the demands of stomach - water against the imperatives of head - fire. It is in the path of א - *Alef* that the voice of the heart can be heard loud above the plaintive voice of stomach or the shrill demands of head. The most important lesson of א - *Alef* is the awareness that it is neither in our thoughts nor in our emotions that the heart has its seat.

∞ Kavanah ∞

This broken matzoh is still connected to the perfection and the divine and the whole.

Blessed are you Adonai, our God, Sovereign of the universe Who sanctified with His commandments and commanded us to eat Matzah.

The Matzah should be eaten while leaning to the left. It should be eaten quickly and without interruption.

MARROR

BITTER HERBS

The infinite smallness - The letter *Yod*

The Hebrew letter/word י - *Yod* translates as 'hand.' The entire Hebrew alphabet is constructed of various permutations of these three features of the י - *Yod*. The writing of any letter in the Hebrew alphabet begins and ends with the letter י - *Yod*. The person most representative of the י - *Yod* is the Jew. Any Jew, every Jew. In Kabbalistic literature it has been noted that of all the features in the Kabbalah of the Hebrew alphabet, it is only this crown on the letter י - *Yod* whose secrets may not be probed by mortal. This is precisely because it represents the infinitesimally small point where 'something from nothing' comes into being. The letter י - *Yod* is also known as the Hand of God. In the Kabbalah it symbolizes something from nothing.

To walk the path of the י - *Yod* is to become conscious of one's divinity. When I realize I am nothing less than a projection of God in the world I am filled with joy. When I realize how few moments I spend cognizant of this fact I am filled with bitter regret. When I realize how great I am I am filled with humility, trepidation and desire to be of service to God.

❧ *Kavanah* ❧

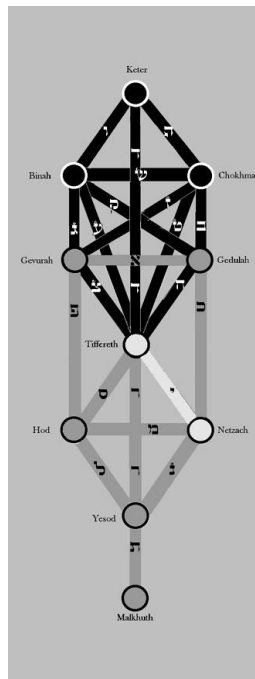
Approximately three-quarters of an ounce of *Marror* should be dipped into the *Charoseth* and eaten as quickly as possible after making the following benediction.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, Who sanctifies us with His commandments and commanded us to eat Marror.

The Marror is eaten without reclining to the left.

מרור

לוקח כזית מרור, טוּבְלוּ בַחְרוּסָת וּמִזְכָּרְךָ עַל אֲכִילַת מִרּוֹר וְאוֹכְלוּ צְלִי הַסִּיבָה, וַיְכוּוֹן - אֲלֵעוֹס עַד שֶׁאֲמַתִּיקוּ וְכֵן אֲמַתִּיק כָּל מִרִירוֹת וְכָל דִּינִים עַד שֶׁאֲטַעֵם מִתִּיקוֹת שָׂבוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִנָּנוּ עַל אֲכִילַת מִרּוֹר:

יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

KORAICH SANDWICH

Mistakes are Human Rights - The letter *Cheth*

The two Hebrew words which come naturally to mind when thinking about this letter are, חטא - *Chet*, which translates as 'sin' and חסד - *Chesed*, which translates as 'loving-kindness'. Strictly speaking a חטא - *Chet* is an arrow that misses the mark, a mistake, an accident. We may remain consciously unaware of the subconscious and unconscious motives for our behaviors. It is often only upon seeing the results of our actions that we are made aware of our mistakes. If there is one feature defining the person walking the path of the ח - *Cheth* it is a broken heart. The Hebrew letter, ח - *Cheth* is shaped like a gateway for that is what it is. The gate to all spirituality is a broken heart, not in response to some tragedy or event, but a permanent state of brokenness. *Chesed* - Loving-kindness is not an act of charity in response to some pitiful sight that touches the viewer. *Chesed* is total compassion, a permanent openness of heart. The person walking the path of ח - *Cheth* is always mindful of all the people around him, of their pain and loss and brokenness.

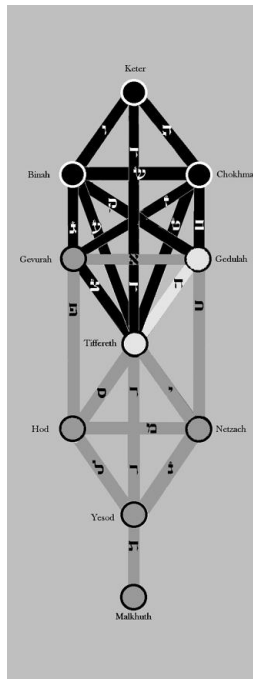
∞ Kavanah ∞

May I be wrapped in compassion. May I wrap all things in my compassion, and thus, merit to see the building of the Third Temple.

In memory of the Temple, according to Hillel. This is what Hillel did at the time the Temple still stood. He would wrap Matzah in Marror and eat them together to fulfill the words of the text. As it is written: Eat it with Matzah and bitter herbs.

Two ounces of The Koraich - Sandwich is eaten while leaning to the left.

פּוֹרֵךְ

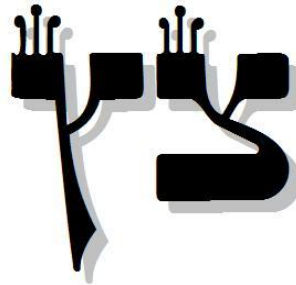

פורס כזית מהמלכה השלישית התחתונה וכזית מרור, ואינו טובלו
זחרוסת, וכורכס יחד זחסה ואוכלס זהסיבה ואומר זכר למקדש
כהלל, ויכוון - אכרך את עלמי זרחמים וחמלה וכן אחסה על כל
זריה וזריה, כן אחוס על עלמי ולא אוזיד סזרי מן זוראי, ואזכה
לראות זזנין הזית השלישי.

זכר למקדש כהלל: כן עשה הלל בזמן שבית המקדש היה קיים.
היה פורך פסח מצה ומרור ואוכל ביהוד. לקיים מה שנאמר:
על-מצות ומרורים יאכלוהו:

וְיִזְכְּרוּ אֶת-מִצְוַת יְהוָה וְיִשְׂמְרוּ אֶת-חֻמְרוֹתָיו

SHULCHAN ORAICH WE ALLOW OURSELVES EXPANSIVE RELAXATION

Hunched over and carrying someone on its back
The letter *Tzadik*

The Hebrew letter/word צדק - *Tzadik*, translates as 'righteous person.' The letter צ - *Tzadik* has two forms: the closed form - צ when it appears at the beginning or in the middle of a word, and the open expansive form - ץ when it appears at the end of a word. The letter is comprised of two Hebrew letters, נ - *Nun* and י - *Yod*. If the צ - *Tzadik* has a purpose it is to represent both *Knesseth Israel* - Community of Israel and its leader, as one and the same person and entity. Moses, as *Tzadik* - צ of his generation was the י - *Yod* sitting on the נ - *Nun*.

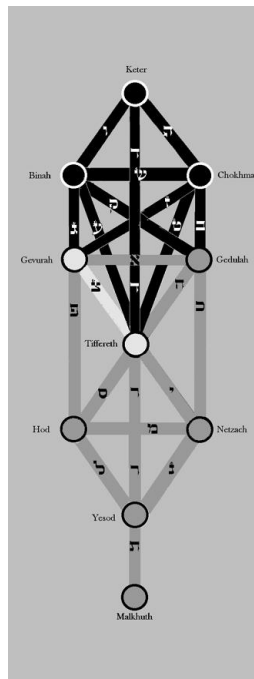
To walk the path of the *Tzadik*, I must first carry another Jew, whether on my back or in my heart. Next, I must be carried by another Jew, on his back or in his heart.. To carry a Jew on your back you must be ready to live for him. To carry him in your heart you must be ready to die for him.

The Hebrew letter, צ - *Tzadik* is associated with eating, more specifically with swallowing. Most particularly it refers to the kind of eating where one person directly feeds the other. The message of *Shulchan Oraich* - Passover Meal is that we can receive, we may be given things we need, we can enjoy them, we can be loved and we can be cared for.

∞ *Kavanah* ∞

May I be open to appreciate the company and love of my family and my friends.

שְׁלַחַן עוֹרֵךְ

יאכל וישתה כל זורכו ויחפשט כרלונו, ויכוון - אצטח שיעשה כל לרכי
אינני לריך לחטוף בחזקה, ואחמין שלא אחסר כל טוב.

TZAFON

WE EAT THE AFIKOMEN

Humblest of the humble - The letter *Daleth*

The Hebrew letter/word דלת - *Daleth* translates as 'neediness,' 'poverty' and 'want.' It may also be translated as 'elevation,' 'being drawn upward,' and 'door'.

Humility is not a state of despair, destitution or depravation. Humility is the full awareness of my own humanity and my appreciation for my dependence on others. Moses is the most humble of the humble. He thinks he is chosen because God wants to show the world how even the least-gifted, least-special and least-deserving human may be the vessel for all divinity.

Humility requires that I accept myself as I was created with all my character flaws and defects, that I am placed on earth to fulfill God's purpose and that I fit in with the divine plan in every detail. I am not a mistake, an oversight or the result of God's poor quality control. I am in all my frailties a masterpiece of God's creativity.

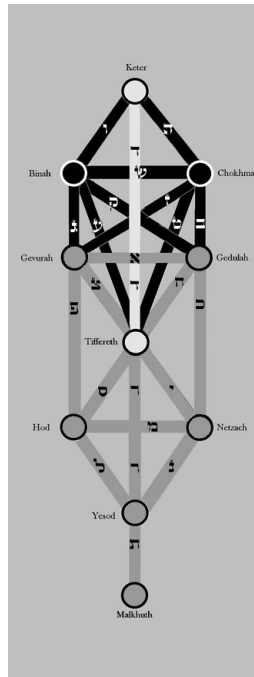
To walk the path of the ד - *Daleth*, I must know I cannot stand alone or, like a תיב, I will topple. I am bent to bear the will of my Creator. I face forward to accept what the future brings and I put out my hand behind me to accept help from those who would give it.

∞ Kavanah ∞

May I integrate all those parts of myself that were hidden or lost or broken, into a whole vessel for the Divine Revelation.

I am about to fulfill the commandment to eat the Afikomen, in order to unify The Holy, blessed One and His divine presence, with awe and in love, bringing together the Name letters י - *Yod* ה - *Heh* with ו - *Vav* and ה - *Heh*, in the name of All Israel, through the mystery hidden and concealed in the name of All Israel.

צפון

נוטלים הפרוסה הגדולה מהמאה האמצעית לאפיקומן ואוכלים אותה
בהסיבה, ויכוון - תהא אכילה זו השלמה ואיחוד לגפשי ורוחי
השצורים ואסיפת כל הנלוות שחזרנו אחריהם, ומצשרי אחזה אלה'
בגלוי שכינה הקדושה צליל פסח זו.

BAIRACH GRACE AFTER MEALS

Black fire on white fire - The letter *Shin*

The Hebrew letter/word ש - *Shin*, translates variously as ‘change,’ ‘tooth,’ ‘year,’ ‘two,’ ‘sharp,’ ‘scarlet’ and ‘sleep.’ It is the richest in meaning, and all its meanings grow out of the profound appreciation of changes happening in world round us. The Hebrew letter ש - *Shin* represents the element Fire, the vector of change. The number two epitomizes all change in the universe. God is one. Everything not God is more than one, so the translations of the word ש - *Shin* mentioned above, are all connected in some way to the concept of change and secondary nature.

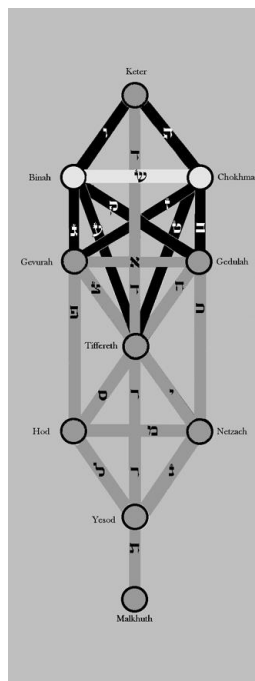
To walk the path of ש - *Shin* is to be aware of the underlying symmetry in the letters themselves. Letters are symbols written in black on a blank, white page. If the page is pure whiteness, pure light, it has only the potential to carry information. Looking at the white page will tell me nothing useful. In order to use the light to convey meaning or information I have to obscure the light in certain ways. By writing, using letter symbols, shapes written in black ink while obscuring the light coming from the white paper I convey information to you, the reader.

The Third of the Four Cups

Now is the time to wash one’s hands with *Mayim Acharonim* - Final Waters. The ends of the fingers are washed with plain water, which is then removed from the table.

פרק

מוזגים כוס שלישי לצרכת המזון.

שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחלמים: או ימלא
שחוק פינו וילשונו רנה או יאמרו בגוים הגדיל יי לעשות עם אלה:
הגדיל יי לעשות עמנו היינו שמחים: שובה יי את שביתנו
כאפיקים בנגב: הודעים בהמעה ברנה יקצרו: הלוד ילד ובכה נשא
מושך הודע בא יבא ברנה נשא אלמותיו:

When the Grace after Meal is said with a quorum of three or more participants, the leader begins:

Colleagues, let us say Grace!

The others respond:

May the name, Adonai, be blessed from now and forever.

The Leader, after repeating the response, continues:

With the permission of Masters, Teachers and my Colleagues let us bless Him of whose bounty we have eaten.

The others respond:

Blessed is He of whose bounty we have eaten.

[The leader repeats this response.]

If there are ten participants the leader begins: **Colleagues, let us say Grace!**

The others respond: **May the name, Adonai be blessed from now and forever.**

The Leader, after repeating the response, continues: **With the permission of Masters, Teachers and my Colleagues, let us give blessings to our God, of whose bounty we have eaten.**

The others respond: **Blessed is our God, of whose bounty we have eaten.**

[The leader repeats this response.]

The First Blessing

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who feeds the whole world with His goodness, grace, loving-kindness and mercy. He feeds all flesh, for His loving-kindness extends to the whole world. For the sake of His great Name, and with His great, consistent goodness we lack nothing, nor will we lack food forever. For He is God the Sustainer, who feeds all, does good to all and prepares food for all creatures, His creations.

Blessed are You, Adonai, who sustains everything.

The Second Blessing

We thank You, Adonai, our God, for bestowing upon our ancestors a desirable, good and spacious land as an inheritance; for having, Adonai our God, brought us out of the land of Egypt and redeemed us from the house of bondage; for Your covenant which You sealed in our flesh; for Your Torah which You taught us; for Your statutes with which You informed us; for the life, favor and loving-kindness that You have so graciously bestowed upon us; and for the food we eat with which You feed and sustain us constantly, every day, at all times, and in every hour.

For all this, Adonai our God, we thank You and bless You. May Your Name be blessed in the mouth of every living creature, constantly and forever. As it is written: Eat, be satisfied and bless Adonai your God, for the good land He has given you. Blessed are You, Adonai, for the land and the food.

המזמן: רבותי נברך!
המסובין: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם.
המזמן: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם. ברשות מרנן ורבנן
ורבותי, נברך (אלהינו) שאכלנו משלו.
המסובין: ברוך (אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.
המזמן: ברוך (אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

ברוך הוא וברוך שמו:
ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, הנן את העולם כלו בטובו בחן
בחסד וברחמים הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו
הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור
שמו הגדול, כי הוא אל זן ומפרנס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון
לכל ברייתיו אשר ברא. ברוך אתה יי, הנן את הכל:

נודה לך יי אלהינו על שהנחלת לאבותינו, ארץ חמדה טובה
ורחבה, ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו, מבית
עבדים, ועל בריתך שהתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנו, ועל
חקיך שהודעתנו ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון
שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך, ומברכים אותך, יתברך שמך
בפי כל חי תמיד לעולם ועד. בכתוב, ואכלת ושבעת, וברכת את יי
אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה יי, על הארץ ועל
המזון:

The Third Blessing

Have mercy, Adonai our God, on Israel Your people, on Jerusalem Your city, on Zion the dwelling place of Your glory, upon the Royal House of David Your anointed, and upon the great, sacred temple named in Your Name. Our God, our Father, shepherd us, feed us, sustain us, nourish us and give us ease. Speedily, Adonai our God, grant us relief from all our afflictions. Adonai, our God, please let us not have need of the gifts of mortals of flesh and blood, nor for loans. Let us depend only upon Your full, open, holy and generous hand, that we may not be shamed nor disgraced forever and ever.

On the Sabbath add:

[May it please You, Adonai, our God, to strengthen us with Your commandments, and with the precept of the Seventh Day, this great and holy Sabbath. For this day is great and holy before You, to rest and take ease thereon with love, in accordance with the dictate of Your desire. In Your desire, Adonai our God, bestow upon us tranquility, that there be neither trouble, sadness nor grief on this day of our rest. Show us, Adonai, our God, the comforting of Zion Your city, and the rebuilding of Jerusalem Your holy city, for You are Him, Lord of salvations and the Lord of consolations.]

Our God and God of our fathers, let there arise, reach and touch You, let there be seen and welcomed by You, let there be heard, recalled and remembered before You, memories and recollection of us, memories of our ancestors, memories of Messiah son of David Your servant, memories of Jerusalem Your holy city, and memories of Your entire nation the House of Israel, for liberation, well-being, grace, loving-kindness, mercy, good life and peace, on this Festival of Matzah day. Evoke us today, Adonai, our God, to help us; recall us today to bless us; deliver us today into a good life. With the promise of liberation and compassion, rescue us and be gracious to us; have mercy upon us and deliver us; for we look to You, because You, God, are a gracious and merciful King.

Rebuild Jerusalem the holy city swiftly in our time.

Blessed are You, Adonai, who in His mercy rebuilds Jerusalem.
Amen.

The Fourth Blessing

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, Gentle God, our Father, King, Champion, Creator, Redeemer, Maker, our Holy One, Holy One of Jacob, our Shepherd, Shepherd of Israel,

רַחֵם נָא יי אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מַלְכוּת בַּיִת דָּוִד מְשִׁיחֲךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אֱלֹהֵינוּ, אָבִינוּ, רַעְנוּ, זִוְגְנוּ, פִּרְנָסְנוּ, וּכְלָפְלָנוּ, וְהַרְוִיחֵנוּ, וְהַרְוּחַ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ, וְנָא אַל תִּצְרִיכֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, לֹא לִידֵי מִתְנַת בְּשֵׁר וְדָם, וְלֹא לִידֵי הַלְוָאתֶם. כִּי אִם לִידֵי הַמְּלָאָה, הַפְתּוּחָה, הַגְדוּשָׁה וְהַרְחֵבָה, שְׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלָם לְעוֹלָם וָעֶד:

לִשְׁבַת רְצָה וְהַחֲלִיצְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבִיב הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ, לְשִׁבַת בּוֹ וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוֹנָךְ וּבְרְצוֹנָךְ הַנִּיחַ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שְׁלֹא תִהְיֶה צָרָה וְיָגוֹן וְאֲנָחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהִרְאָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירְךָ, וּבְבִגְדֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדְשֶׁךָ, כִּי אַתָּה הוּא בְּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבְעַל הַנְּחֻמוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיִבֵּא וְיִגִּיעַ, וְיִרְאֶה, וְיִרְצֶה, וְיִשְׁמַע, וְיִפְקֹד, וְיִזְכֹּר וְיִכְרֹנֵנוּ וּפְקֹדוֹנֵנוּ, וְיִזְכְּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, וְיִזְכְּרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְיִזְכְּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדְשֶׁךָ, וְיִזְכְּרוֹן כָּל עַמְּךָ בַּיִת יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלִּיטָה לְטוֹבָה לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, וּבְרַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוּס וְחַנּוּן, וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מִלְּךָ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּבִנְיַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדֹשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, בּוֹנֵה בְּרַחֲמֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ הָעוֹלָם, הָאֵל אָבִינוּ, מְלֻכְנוּ, אֲדִירְנוּ בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, יוֹצְרָנוּ, קְדוֹשְׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמְּלֻךְ הַטּוֹב, וְהַמְּטִיב לְכָל, שְׂבָכָל יוֹם וְיוֹם הוּא הַטִּיב, הוּא מְטִיב, הוּא יִיטִיב לָנוּ.

the benevolent King who is kind to everyone. For, each and every day He has been kind, still is kind and will always be kind to us. He has bestowed, bestows, and will forever bestow grace upon us, loving-kindness and mercy, relief, salvation and success, blessings and rescue, consolation, sustenance and nourishment, compassion, life, peace and all good things; and may He never cause us to lack anything good.

May the Merciful One reign over us forever and ever.

May the Merciful One be blessed in heaven and on earth.

May the Merciful One be praised for all generations, and be glorified in us forever and all eternity, and honored in us forever and ever.

May the Merciful One sustain us honorably.

May the Merciful One break the yoke of exile from our neck and lead us proudly to our land.

May the Merciful One bless abundance upon this house and upon the table at which we have eaten.

May the Merciful One send us Elijah the Prophet, of blessed memory, to bring us good news, salvation and consolation.

May the Merciful One bless my father and teacher, (master of this house,) and my mother and teacher, (mistress of this house); them, their household, their offspring, and everything they own; us, and all we own, just as He blessed our ancestors, Abraham, Isaac and Jacob, completely, entirely and altogether, so may He bless all of us, as one, with the perfect blessing, and let us say, Amen.

Let there be advocates on our behalf in heaven who secure a guarantee of peace. May we bear the blessings of Adonai and the charity of God our Redeemer, and may we find favor and understanding in the eyes of God and human.

(On Sabbath add: May the Merciful One give us that day which is all Sabbath and calm for life everlasting.)

May the Merciful One give us the day that is completely good.

May the Merciful One grant us the privilege of living in messianic times and to life in the world to come. A citadel for His king, [God] bestows loving-kindness upon His anointed, for David and his descendants forever. Who makes peace in heaven, may He grant peace to us and all Israel; and say, Amen.

Fear Adonai, you, His saints, for those who fear Him suffer no want. Young lions may want and go hungry, but those who seek Adonai lack nothing. Give thanks to Adonai for He is good, His loving-kindness is universal. Open Your hand and satisfy every living thing with desire. Blessed is the man with faith in Adonai. Adonai will be his hope. I have

הוא גמלנו, הוא גומלנו, הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרוח
הצלה והצלה ברכה וישועה, נחמה, פרנסה וכלכלה, ורחמים, וחסד
ושלום, וכל טוב, ומכל טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן, הוא ימלוך עלינו לעולם ועד.

הרחמן, הוא יתברך בשמים ובארץ.

הרחמן, הוא ישתבח לדור דורים, ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים,

ויתברך בנו לעד ולעולמי עולמים.

הרחמן, הוא יפרנסנו בכבוד.

הרחמן, הוא ישבור עלנו מעל צנארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו.

הרחמן, הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה, ועל שלחן זה

שאכלנו עליו.

הרחמן, הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב, ויבשר לנו

בשורות טובות ישועות ונחמות.

הרחמן, הוא יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה, ואת (אמי מורתי)

בעלת הבית הזה,

הרחמן, הוא יברך אותי (ואבי ואמי ואשתי וזרעי ואת כל אשר לי)

הרחמן, הוא יברך את בעל הבית הזה, ואת אשתו בעלת הבית הזה,

אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם אותנו ואת כל אשר

לנו, כמו שנתברכו אבותינו, אברהם יצחק ויעקב: בכל, מכל, כל. כן

יברך אותנו כלנו יחד. בברכה שלמה, ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות, שתהא למשמרת שלום, ונשא ברכה

מאת יי וצדקה מאלהי ישענו, ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

לשנת הרחמן, הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

הרחמן, הוא ינחילנו יום שכלו טוב.

הרחמן, הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא. מגדול ישועות

מלכו, ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם: עשה שלום במרומו,

הוא יעשה שלום, עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן:

יראו את יי קדשו, כי אין מחסור ליראיו: כפירים רשו ורעבו,

ודורשי יי לא יחסרו כל טוב: הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו:

פותר את ידו, ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח ביי

והיה יי מבטחו: נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב, וזרעו

מבקש לחם: יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום:

been young, now I am old but I have never seen the righteous abandoned nor their offspring looking for bread. God gives strength to His people, He blesses his nation with peace.

Before drinking the third cup of wine a moment is taken to meditate upon the *Shechinah*—Divine Presence.

❧ Kavanah ❧

May I experience the feeling of having my needs met and not have to fear deprivation.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who creates the fruit of the vine.

Drink the wine while seated and reclining to the left.

כוס שלישית

הנני מוכן ומזמן לקיים מצות כוס שלישית מארבע כוסות לשם יחוד
קודשא בריך הוא ושכינתיה על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל
ישראל.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

וקודם שתיית היין יכוון עיקר הרמז בכוס שלישית של ארבע כוסות
- ארגיש תמיד שאשזע כל לרכי ואינני לריך לטרדות שמא לא
אסתפק, יש מספיק גס לי - וישתה צהסיבה

HALLEL SINGING PRAISES

Divine Breath and And - The letters *Heh* and *Vav*

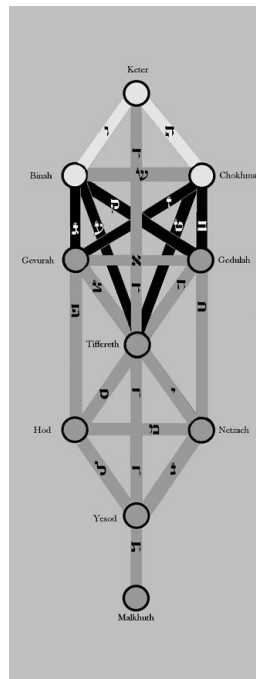
The Hebrew letter/word ה - *Heh* means an 'opening', an 'opportunity', a 'beginning'. If Hebrew had a hierarchy of letters, ה - *Heh* would surely be sovereign. This is the letter requiring the least manipulation of the mouth, throat or lips. Its sound is the sound of breath issuing from the chest - the simplest sound. ה - *Heh* is the breath issuing from the mouth of God as it forms the universe and everything in it. ה - *Heh* is the first gift. The person most representative of the letter, ה - *Heh* is Judah, patriarch of the Royal tribe of Israel. To walk the path of ה - *Heh* is to remain open to possibilities no matter how closed things seem.

The Hebrew letter/word ו - *Vav* - means 'hook'. Although in the Hebrew language ו - *Vav* is the most commonly used letter, the fewest Hebrew words begin with the letter ו - *Vav*. As the word 'and' is to the English language, the letter ו - *Vav* is to Hebrew. It hooks letters, words and sentences to each other. Because it connects things it is also the letter representing the spine and central nervous system in humans. The person most representative of the letter ו - *Vav* is Issachar, patriarch of the scholar tribe of Israel. To walk the path of the ו - *Vav* is to be diligent, available and to know which time is the right time. To master time requires skill on the path of the ו - *Vav*, it means always living in the 'here and now'.

The fourth cup of wine is poured, and the doors to the street are opened in honor of Elijah the Prophet. The cup is held but not lifted as the text is recited.

Pour out Your wrath upon the nations that do not acknowledge You and upon those sovereigns who call not upon Your name. For they have devoured Jacob and laid waste his sanctuary. Pour Your anger upon them and let Your rage overtake them. Chase them in Your rage and obliterate them from beneath the heavens of Adonai.

הלל

מוזגים כוס רביעית ופותחים את הדלת ואומרים שפוך חמתך, ויכוון -
כריני מקבל צרכות ילחק אבי, ויתן לך אלהים מטל השמים ומשמני
הארץ וכי'

שפך חמתך אל-הגוים, אשר לא ידעוך ועל-ממלכות אשר בשמך לא
קראו: כי אכל את-יעקב. ואת-נהו השמו: שפך-עליהם זעמך, וחרון
אפך ישיגם: תרדף באף ותשמידם, מתחת שמי יי:

Hallel - Praises should be recited joyfully and tunefully. Though we have prayed out loud that God strike and obliterate our enemies, it was never for ourselves, on behalf of ourselves and with our interests in mind that we uttered such a thought. Thus begins the Hallel text: Not for our sakes, but for God's sake.

Psalm 115:1-11

Not for our sakes, Adonai, not for our sakes. Honor Your name for the sake of Your loving-kindness and truth. Why should the nations say, 'Where, pray, is this people's God,' when our God is in heaven and works His every will? Their fetishes are silver and gold, human artifacts with mouths that cannot speak; they have eyes but see nothing; ears that hear nothing; a nose but that cannot smell. They have hands with which they cannot touch; feet with which they cannot walk; they utter nothing with their throats. Their artisans should be like them and everyone who has faith in them. Israel, trust in Adonai! He is their salvation and protector. House of Aaron, trust in Adonai! He is their salvation and protector. You who fear Adonai, trust in Adonai! He is their salvation and protector.

Ibid 12-18

Adonai, Who remembered us, will bless; will bless the House of Israel; will bless the House of Aaron; will bless those who fear Adonai, young and old. Adonai will bestow increase upon you, upon you and upon your children. You are blessed of Adonai, Maker of heaven and earth. The heavens are Adonai's heavens, and the earth He gave to the children of man. The dead cannot praise God, nor those that plunge in silence. But we bless God from now to eternity, Hallelujah!

Psalm 116:1-11

I have loved that Adonai hears my voice, my plea. He turns His ear to me those days I call. When huddled death surrounds me and the confines of the crypt reach for me, when I encounter trouble and sorrow I call upon the Name, Adonai: Please, Adonai, rescue my soul! Adonai is gracious and kind, our God is merciful. Adonai watches over fools; I was destitute and He saved me. Return, my soul, relax again for Adonai is nursing you. You protected my soul from death, my eyes from tears, my legs from faltering. I will walk before Adonai in the countries of Life. I had faith even when I said, 'I am really miserable,' when I said in my haste, 'All men are deceitful.'

וגומרים את ההלל, ויכוון - אני כלי מוכן לקבל אהבת השי"ת וזה טעם תכליתי בעולם להיות אהוב, וזה כל ארכי צפרט וזכלל.

לא לנו יי לא לנו פי לשמך תן כבוד, על חסדך על אמתך. למה יאמרו הגוים, איה נא אלהיהם. ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה. עצביהם כסף וזהב, מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו. אונים להם ולא ישמעו, אף להם ולא יריחו. ידיהם ולא ימשו, רגליהם ולא יחלכו, לא יתנו בגרונם. פמוהם יהיו עשיהם, כל אשר בטח בהם: ישראל בטח ביי, עזרם ומגנם הוא. בית אהרן בטחו ביי, עזרם ומגנם הוא. יראי יי בטחו ביי עזרם ומגנם הוא:

יי זכרנו יברך, יברך את בית ישראל, יברך את בית אהרן. יברך יראי יי, הקטנים עם הגדלים. יסף יי עליכם, עליכם ועל בניכם. ברוכים אתם ליי, עשה שמים וארץ. השמים שמים ליי והארץ נתן לבני אדם. לא המתים יהללו יה, ולא כל ירדי דומה. ואנחנו נברך יה, מעתה ועד עולם, הללויה:

אהבתי פי ישמע יי, את קולי תחנוני. כי הטח אנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות, ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא. ובשם יי אקרא, אנה יי מלטה נפשי. חנון יי וצדיק, ואלהינו מרחם. שמר פתאים יי דלותי ולי יהושיע. שובי נפשי למנוחתי, כי יי גמל עליכי כי חלצת נפשי ממות את עיני מן המעה, את רגלי מדחי. אתה הלך לפני יי, בארצות החיים. האמנתי כי אדבר, אני עגיתי מאד. אני אמרתי בחפזי כל האדם כזב.

Ibid. 12-19

How can I respond to Adonai for all His nurturing to me? I will raise a cup of salvation and call upon the name, Adonai. I will pay my vows to Adonai, if you please, in front of all His people. Costly in the eyes of Adonai is the killing of His pious ones. I thank you, Adonai, for I am Your slave, Your slave, son of Your handmaid, You have sculpted my shackles. I will bring an offering of thanksgiving to You, and call on the name, Adonai. I will pay my vows to Adonai, if you please, in front of all His people, in the courtyards of the House of Adonai, in your midst O Jerusalem, Hallelujah!

Psalm 117

Praise Adonai, all nations! Extol Him, all folk! His loving-kindness overwhelms us, and Adonai is true for ever. Hallelujah.

Psalm 118

Thank Adonai, for He is good, His loving-kindness is universal.
Say it, Israel; His loving-kindness is universal.
Say it, Aaron's House, His loving-kindness is universal.
Say it, those who fear Adonai, His loving-kindness is universal.

From my straits I call upon God; God answer me with relief. Adonai is with me, I fear not, what can man do to me? Adonai is with me, helping my helpers, I face down my enemies. It is better to trust Adonai, than to rely on man. It is better to trust Adonai, than to rely on nobles. All nations besiege me, but I trust in the name, Adonai, they will be cut down. They besiege me, they envelope me, but I trust in the name, Adonai, they will be cut down. They besiege me like bees, surging like a thorn-bush fire, but I trust in the name, Adonai, they will be cut down. You may push me again, and again to make me fall, but Adonai rescues me. Singing the saga of God has been my salvation. There is the jubilant sound of song and salvation in the homes of the righteous: Adonai's right hand makes power, Adonai's right hand is raised high, Adonai's right hand makes power. I will not die, but live and relate the stories of God. God has sorely punished me but I was not put to death. Open the gates of righteousness for me; I will enter and give thanks to God. This is the gate to Adonai, the righteous enter here.

I thank You for answering me, You were my salvation.

I thank You for answering me, You were my salvation.

The builders scorned this rock but it has become the keystone.

The builders scorned this rock but it has become the keystone.

מָה אָשִׁיב לַיְי, כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, וּבִשְׁם יְי אֶקְרָא.
נִדְרֵי לַיְי אֲשַׁלֵּם, נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי יְי הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו.
אֲנִי יְי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי עֲבָדְךָ, בֵּן אֲמַתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי לְךָ אֲזַבַּח
זָבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם יְי אֶקְרָא. נִדְרֵי לַיְי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ.
בְּחִצְרוֹת בַּיִת יְי בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ.

הִלְלוּ אֶת יְי, כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחֻהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת. כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ,
וְאָמַת יְי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
אָמַר נָא יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֲהֲרֹן, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְי, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

מִן הַמִּצַּר קִרְאתִי יְהוָה, עֲנֵנִי בְּמִרְחֵב יְהוָה. יְי לִי לֹא אֵירָא, מִה יַעֲשֶׂה לִי
אֲדָם. יְי לִי בְּעִזָּרִי, וְאֲנִי אֵרְאֶה בְּשִׁנְאֵי טוֹב לְחַסוֹת בֵּינִי מִבְּטַח בְּאָדָם.
טוֹב לְחַסוֹת בֵּינִי מִבְּטַח בְּנִדְיָבִים. כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְי כִּי אֲמִילָם.
סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְי כִּי אֲמִילָם. סִבְבוּנִי כְּדוֹבְרִים דַּעְכוּ כָּאֵשׁ קוֹצִים,
בְּשֵׁם יְי כִּי אֲמִילָם. דַּחַח דְּחִיתַנִּי לְנֶפֶל, וַיְנִי עֲזַרְנִי. עֲזֵי וְזִמְרַת יְהוָה,
וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וּישׁוּעָה בְּאֶהְלִי צְדִיקִים, יְמִין יְי עֲשֶׂה חֵיל.

יְמִין יְי רֹמְמָה, יְמִין יְי עֲשֶׂה חֵיל. לֹא אֲמוֹת כִּי אֶחְיֶה, וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי
יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת לֹא נִתְנַנְנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָה, אָבָא בָם
אוֹדֶה יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לַיְי, צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

אוֹדֶה כִּי עֲנִיתַנִּי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה.
אוֹדֶה כִּי עֲנִיתַנִּי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה.

אֶבֶן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים, הִיתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה
אֶבֶן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים, הִיתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.

Adonai made it happen, though it is too miraculous to see how.

Adonai made it happen, though it is too miraculous to see how.

Adonai made the day, so we can really rejoice in it.

Adonai made the day, so we can really rejoice in it.

O please, Adonai, please help us now!

O please, Adonai, please help us now!

O Adonai, please triumph now!

O Adonai, please triumph now!

Blessed is the one who comes in Adonai's name; we give you blessings of Adonai's house.

Blessed is the one who comes in Adonai's name; we give you blessings of Adonai's house.

Almighty Adonai gives us radiance; bind the festival with coils to the horns of the altar.

Almighty Adonai gives us radiance; bind the festival with coils to the horns of the altar.

You are my God and I thank You; my God, and I will laud You.

You are my God and I thank You; my God, and I will laud You.

Thank Adonai, for He is good, His loving-kindness is universal.

Thank Adonai, for He is good, His loving-kindness is universal.

Psalm 136

1. Thank Adonai, for He is good, His loving-kindness is universal.
2. Thank the Lord of lords, His loving-kindness is universal.
3. Thank the Master of masters, His loving-kindness is universal.
4. Who alone does great miracles, His loving-kindness is universal.
5. Who fixed the heaven with understanding His loving-kindness is universal.
6. Who arrayed earth over water, His loving-kindness is universal.
7. Who established great luminaries, His loving-kindness is universal.
8. The sun, to rule the day, His loving-kindness is universal.
9. The moon and stars, to rule the night, His loving-kindness is universal.
10. Who struck Egypt with their first-born, His loving-kindness is universal.
11. Who brought Israel out of their midst, His loving-kindness is universal.
12. With a strong hand and outstretched arm, His loving-kindness is universal.

מֵאֵת יי הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאֵת בְּעֵינֵינוּ.
מֵאֵת יי הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאֵת בְּעֵינֵינוּ.
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי, נִגְלָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ.
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי, נִגְלָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ.
אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָּא:
אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָּא:

בְּרוּךְ הַבּוֹא בְּשֵׁם יי, בְּרִכּוּנוֹכֶם מִבֵּית יי.
בְּרוּךְ הַבּוֹא בְּשֵׁם יי, בְּרִכּוּנוֹכֶם מִבֵּית יי.
אֵל יי וַיֵּאָדָר לָנוּ, אֶסְרוּ חַג בְּעֵבְתֵיכֶם עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ.
אֵל יי וַיֵּאָדָר לָנוּ, אֶסְרוּ חַג בְּעֵבְתֵיכֶם, עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ.
אֱלֹהֵי אֲתָהּ וְאוֹרְךָ אֱלֹהֵי אַרְוֶמְמָה:
אֱלֹהֵי אֲתָהּ וְאוֹרְךָ אֱלֹהֵי אַרְוֶמְמָה:
הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
הוֹדוּ לְאֲדֹנָי הָאֲדֹנִים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְעֹשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבָדוֹ,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
אֵת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
אֵת הַיָּרֵחַ וְכוכְבֵּים לְמַמְשַׁלוֹת בַּלַּיְלָה,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכֶם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ נְטוּיָה,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

13. Who slashed the Red Sea into pieces, His loving-kindness is universal.
14. Who led Israel through it, His loving-kindness is universal.
15. Who drowned Pharaoh and his army in the Red Sea, His loving-kindness is universal.
16. Who led His people in the desert, His loving-kindness is universal.
17. Who destroyed great kingdoms, His loving-kindness is universal.
18. And slew powerful kings, His loving-kindness is universal.
19. Sichon, King of the Emorites, His loving-kindness is universal.
20. And Og, King of Bashan, His loving-kindness is universal.
21. Who gave us their land to inherit, His loving-kindness is universal.
22. A legacy for His servant, Israel, His loving-kindness is universal.
23. Who remembers us in our poverty, His loving-kindness is universal.
24. And delivers us from our oppressors, His loving-kindness is universal.
25. Who feeds all flesh, His loving-kindness is universal.
26. Thank the God of heaven, His loving-kindness is everlasting.

The breath of every living thing will bless Your name, Adonai, our God. The spirit of all flesh glorifies and exalts every recollection of You, Your Majesty. From this world to the next and forever, You are Almighty God. Without You we have no sovereign, helper and rescuer to redeem, save, support, respond and sympathize at every instance of trouble and distress. We have no monarch but You, God of beginnings and endings, God of all creation, Master of all history, extolled with every tribute, Who controls His world with loving-kindness and His creatures with compassion. Adonai neither slumbers nor sleeps. He rouses the sleeper and wakens the drowsy, revives the dead, heals the sick, gives sight to the blind, speech to the mute, unties the bound, carries the failing, straightens the stooped and recovers the vanished. We thank You, alone.

Even if our mouths were packed with melody as the ocean, our tongues with song as its crowded waves, if our lips chanted like the galaxies of heaven, with eyes blazing like sun and moon; if our hands could spread like the eagles of skies, and our feet tripped light as the antelope, we could not thank You Adonai, our God, God of our ancestors, or

לגזר ים סוף לגזרים, כי לעולם חסדו:
 והעביר ישראל בתוכו, כי לעולם חסדו:
 ונער פרעה וחילו בים סוף, כי לעולם חסדו:
 למוליד עמו במקבר, כי לעולם חסדו:
 למכה מלכים גדלים, כי לעולם חסדו:
 ויהרג מלכים אדירים, כי לעולם חסדו:
 לסיחון מלך האמרי, כי לעולם חסדו:
 ולעוג מלך הבשן, כי לעולם חסדו:
 ונתן ארצם לנחלה, כי לעולם חסדו:
 נחלה לישראל עבדו, כי לעולם חסדו:
 שבשפלנו זכר לנו, כי לעולם חסדו:
 ויפקנו מצרינו, כי לעולם חסדו:
 נותן לחם לכל בשר, כי לעולם חסדו:
 הודו לאל השמים, כי לעולם חסדו:

וְהַיְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

נשמת כל חי, תברך את שמך יי אלהינו. ורוח כל בשר, תפאור
 ותרום זכרך מלפני תמיד, מן העולם ועד העולם אתה אל
 ומבלעדך אין לנו מלך גואל ומושיע, פודה ומציל ומפרנס
 ומרחם, בכל עת צרה וצוקה. אין לנו מלך אלא אתה: אלהי
 הראשונים והאחרונים, אלוה כל בריות, אדון כל תולדות, המהלל
 ברב התשבחות, המנהג עולמו בחסד, ובריותיו ברחמים. ויי לא
 ינום ולא ישן, המעורר ישנים והמקיץ נרדמים, והמשיח אלמים,
 והמתיר אסורים, והסומך נופלים, והזוקף כפופים, לך לבהך אנחנו
 מודים.
 אלו פינו מלא שירה כים, ולשוננו רנה כהמון גליו,

bless Your name, for even one of the thousands of millions and billions and trillions of favors, miracles and wonders that You have done for our ancestors and us.

Earlier, Adonai, our God, You saved us from Egypt, redeemed us from the house of slavery, fed us through famine and nourished us with abundance. You protected us from the sword and delivered us from plague, snatched us out of evil and harm's way. Your compassion still safeguards us, Your loving-kindnesses, Adonai our God, have never forsaken us. Please, don't ever abandon us!

And that is why all the organs You apportioned within us, the soul and breath You breathed into our nostrils, the tongue You planted in our mouths, all of them thank, bless, praise, glorify, exalt, adore, sanctify and proclaim the sovereignty of Your name, Your Majesty. Every mouth thanks You, every tongue swears by You, every eye looks to You, every knee bends to You, and all who stand erect, bend before You. Every heart fears You, and all entrails and kidneys rhapsodize to Your name, as it is written: All my bones say, 'Adonai, there is no one like You.'

You protect the poor from the powerful, the indigent and the pauper from exploiters. You hear the pleas of the destitute. You are the One who listens and responds to the cries of the impoverished. Who compares to You, who matches You, who equals You, God, great, mighty and awesome, Towering God, Controller of heaven and earth!

We laud You, praise You and glorify You. We bless Your holy Name. It says: Unto David; Bless Adonai, O my soul, and all my innards His holy name.

You, Almighty God, Intense in Power; Great, Glorious in name; Omnipotent forever, Awesome in Terrifying Splendor; Majesty seated upon soaring and noble throne. Who dwells eternal; Towering and Holy in name. It is written: Rhapsodize upon Adonai, you blameless. The saints had properly praise Him.

You are exalted in the mouth of saints,
Blessed by the lips of the righteous,
Sanctified on the tongue of the pious
And praised among the holiest.

Your name, Your Majesty, is glorified with song in all congregations of the myriads of Your people, the House of Israel, in every generation. It is the obligation of all creation to You, Adonai, our God and God of our ancestors, to thank, laud, praise, glorify, exalt, adore, bless, elevate and to honor You, beyond all words of song and praise, those of David son of Jesse, Your anointed slave.

ושפתותינו שבה כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות, אין אנחנו מספיקים, להודות לך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ולברך את שמך על אחת מאלף אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים, הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו. ממצרים גאלתנו יי אלהינו, ומבית עבדים פדיתנו, ברעב ונתנו, ובשבע כלפלתנו, מחרב הצלתנו, ומדבר מלטתנו, ומחלים רעים ונאמנים דליתנו: עד הנה עזרונו רחמיך, ולא עזבונו חסדיך ואל תטשנו יי אלהינו לנצח. על כן אברים שפלתנו, ורוח ונשמה שנפחת באפינו, ולשון אשר שמת בפינו, הן הם ידו ויברכו וישבחו ויפארו וידוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו, כי כל פה לך יודה, וכל לשון לך תשבע, וכל ברה לך תכרע, וכל קומה לפניך תשתחוה, וכל לבבות ייראוך, וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. כדבר שכתוב, כל עצמותי תאמנה יי מי כמוך.

מציל עני מחוק ממנו, ועני ואביון מגזלו:
מי ידמה לך, ומי ישנה לך ומי יערה לך: האל הגדול הגבור והנורא, אל עליון קנה שמים וארץ:
נהלך ונשבך ונפארך ונברך את-שם קדשך. כאמור, לדוד, ברכי נפשי את יי, וכל קרבי את שם קדשו:
האל בתעצמות עזך, הגדול בכבוד שמך. הגבור לנצח והנורא בגוראותך. המלך היושב על כסא רם ונשא:
שוכן עד, מרום וקדוש שמו: וכתוב, רננו צדיקים ביי, לישרים נאנה תהלה.

בפי ישרים תתרום.
ובשפתי צדיקים תתברך.
ובלשון חסידים תתקדש
ובקרב קרואים תתהלל:

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל, ברנה יתפאר שמך מלכנו, בכל דור ודור, שכן חובת כל היצורים, לפניך יי אלהינו, ואלהי אבותינו, להודות להלל לשבחך לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס, על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

So, may Your name be praised forever, Your Majesty, great and holy God, sovereign in heaven and earth. It befits only You, Adonai, our God, God of our ancestors; the song, praise, applause, acclaim, cheer and victory; the magnificence and power, the glory and splendor, the holiness and sovereignty. Blessings and tributes belong to Your great and holy name. From this world to the next, You are Almighty God.

All Your works will sing Your praises, Adonai, our God; Your saints, the righteous who do Your will, and all Your people, the House of Israel, will thank and bless with joyous song, laud and glorify, exalt and adore, sanctify and proclaim the sovereignty of Your name, our Sovereign. It is so good to thank You, and so right to sing Your name, because, from the world's beginning to eternity You are Almighty God. Blessed are You, Adonai, Sovereign lauded in praises.

❧ Kavanah ❧

I am recipient of God's unconditional love. I am God's unconditional love. I need nothing else.

Blessed are You, Adonai, our God, Sovereign of the universe, who creates the fruit of the vine.

Drink the wine while seated, and reclining to the left.

Concluding Grace for the Wine

Blessed are You, Adonai our God, Sovereign of the universe for the vine and fruit of the vine, for the abundance of crops, and for the earth, prized, bountiful and generous that You approved and gave our ancestors to inherit; to enjoy its fruit and be happy with its bounty. Have mercy, Adonai our God; on Israel Your people, on Jerusalem Your city, on Zion the Temple of Your glory; on Your altar and on Your sanctuary. Rebuild Jerusalem, the holy city, soon, in our time, raise us inside it and delight us with its reconstruction, that we may eat of its fruits and enjoy its bounty. Then will we bless You for it in holiness and purity. (On the Sabbath, add: May it please You to strengthen us on this Sabbath day and) Cheer us this Festival of Matzah day. For You, Adonai, are good and kind to all, and we thank You for the earth and for the fruit of the vine. Blessed are You, Adonai, for the earth and for the fruit of the vine.

ישתבח שמך לעד מלכנו, האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאָה, יי אלהינו ואלהי אבותינו: שיר ושבחה, הלל וזמרה, עז וממשלה, נצח, גדלה וגבורה, תהלה ותפארת, קדשה ומלכות. ברכות והודאות מעתה ועד עולם.

יהללך יי אלהינו כל מעשיך, וחסידיך צדיקים עושי רצונך, וכל עמך בית ישראל ברנה יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו ויקדשו וימליכו את שמך מלכנו, כי לך טוב להודות ולשמך נאָה לומר, כי מעולם ועד עולם אתה אל. ברוך אתה יי, מלך מהלל בתשבחות.

כוס רביעית

הנני מוכן ומזמן לקיים מצות כוס רביעית מארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

וקודם שתיית היין יכוון עיקר הרמז כוס רביעית של ארבע כוסות – זה כל לרכי ומגמתי בעולם, אהבת הצורא – וישתה צהסיבה, ויזכך צרכה אחרונה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה, ועל ארץ חמדה טובה ורחבה, שרצית והנחלת לאבותינו, לאכול מפריה ולשבוע מטובה. רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל ציון משכן כבודך, ועל מזבחתך ועל היכלך. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו, והעלנו לתוכה, ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבוע מטובה, ונברכה עליה בקדשה ובטהרה (בשבת ורצה והחליצנו ביום השבת הנה) ושמחנו ביום חג המצות הנה. כי אתה יי טוב ומטיב לכל, ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן. ברוך אתה יי, על הארץ ועל פרי הגפן:

NIRTZAH IT HAS ALL BEEN DESIRED

Something for nothing - The letter *Beth*

The Hebrew letter/word, בית - *Beth* or *Bayit* translates as 'inside' and 'house'. When it appears at the beginning of a word, the letter ב - *Beth* constitutes the prefix 'in the.' Hence the Torah beginning with the letter, *Beth* - ב, begins with the words 'In the beginning'.

Beth forms the bridge between the *Sephiroth* of *Chokhma* - Wisdom and *Chesed* - Loving-kindness. Loving-kindness manifests itself in the world when we are prepared to give something without expecting recompense, and if we give even when the recipient is undeserving. The highest level of this attribute is *Chokhma* - Wisdom, representing something from nothing.

Between receiving something from nothing and giving something for nothing there is the letter ב - *Beth*, representing the humble awareness that I am both something and nothing.

Something from something - The letter *Gimel*

The Hebrew letter/word גמל - *Gimel* or *Gamal*, translates as 'giving', 'weaning', and 'camel'. The letter ג - *Gimel* is shaped like a letter ו - *Vav* with a special foot to help it walk. The animal with the most specialized walking foot is the camel. The ג - *Gimel* is understood to need the foot in order to fulfill its specialized role, to give to the needy. To walk, to run if necessary, to give to those in need.

ג - *Gimel* forms the bridge between the *Sephiroth* of *Binah* - Understanding and *Gevurah* - Judgment. Judgment manifests itself in the world when we are prepared to withhold something until all debts have been paid, if we withhold even when the recipient is deserving. The highest level of this attribute is *Binah* - Understanding, representing something from something. Between receiving something for something and giving something for something there is the letter ג - *Gimel*, representing calculating awareness that there is no such thing as a free lunch and I am it.

Inside the inside - The letter *Zayin*

The Hebrew letter/word, זַיִן - *Zayin* translates as 'weapon'. As the seventh letter of the Hebrew alphabet, זַיִן - *Zayin* also represents everything most feminine. The Sabbath, the seventh day is known as 'the queen'. The seventh of the lower *Sephiroth* is known as *Malkhuth* - Sovereignty and is considered the ultimate and most feminine *Sephirah*. The seventh point in space is the innermost within the six points of three-dimensional space. A cube has six sides. The seventh point in the cube is exactly in the center of everything.

זַיִן - *Zayin* straddles the path between the *Sephiroth* of *Chokhma* - Wisdom and *Gevurah* - Judgment. It represents the necessity of taking one's gifts and hiding them inside as though in the womb, instead of using them outright.

Walking the path of זַיִן - *Zayin*, I allow the energy to store and build inside me, to burst forth in its own time when its power is at its peak.

Nurturing the goodness - The letter *Teth*

The Hebrew letter ט - *Teth* is one of the few letters without any translation or use as a word. טֵית - *Teth* is not a Hebrew word. ט - *Teth* the letter is simply the source, the headquarters of everything good. The first time the Hebrew letter, ט - *Teth* appears in the Torah is at the beginning of the Hebrew word, טוֹב - *Tov*, meaning, good. 'God saw the light was טוֹב - *Tov*, good.'

The shape of the letter ט - *Teth*, represents something essential held in the heart, the goodness hidden inside, the promise of a brighter future unfolding. Its position on the Tree of Life between the *Sephiroth* of *Chokhma* - Wisdom and *Tiferet* - Glory is identical to the in-folding of the shape of the letter *Teth* - ט itself.

To walk the path of ט - *Teth*, is to nurture the goodness inside allowing it to flow between heart and mind as one might nurture an idea, the way Jacob held Rachel in his heart and mind during the seven years he worked to pay for her before being allowed to marry her.

I of the beholder - The letter *Ayin*

The Hebrew letter/word אַיִן - *Ayin* translates as 'eye' and 'fountain'. Every spring of water welling up from the ground has an 'eye'. The eye in the human body is understood also to be a source and not merely an organ of vision. Hence the concept of Good Eye and Evil Eye. אַיִן - *Ayin* is the letter representing the path between the *Sephiroth* of *Binah* - Understanding and *Tiffereth* - Glory, Walking this path requires the profoundest understanding of the need to fix and be fixed. Our actions in this world may open wounds or destroy harmonies or create chaos and destruction, and while we may not always be capable of repairing the things we have broken we nevertheless continue to believe that fixing is possible. 'The heart understands and returns.' *Tiffereth* is the heart while *Binah* is understanding. When the Heart Understands, the two *Sephiroth* of *Binah* and *Tiffereth* unite and a fixing of the body, mind and soul may occur. This is the path of *Teshuvah* - Repentance and fixing.

Penetrating to below - The letter *Kof*

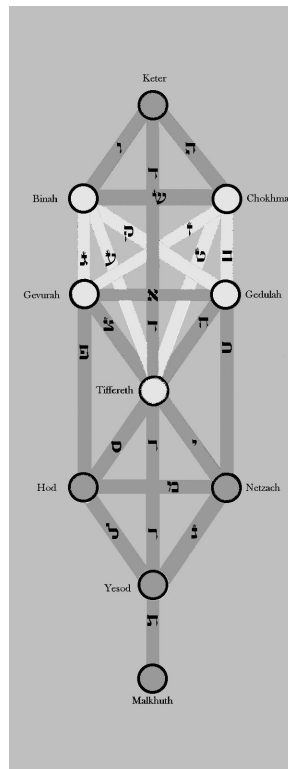
The Hebrew letter/word כּוֹף - *Kof* translates as 'ape'. No matter how human an action appears, if it is performed by an ape it is not a human act. The very word 'ape' is a verb whose meaning is, to imitate or copy. And, vice-versa, no matter how thoughtless or inhumane, no human act is simply an event in the animal world.

In its shape, the כּוֹף - *Kof* is the only normative Hebrew letter to penetrate into the world below the line. The concept of a lower world reflects the reality that the human mind is housed in a brain, shaped like the Hebrew letter, רַיִשׁ - *Raish*, connected to the lower body by a spine shaped like the Hebrew letter, זַיִן - *Zayin*. The letter, כּוֹף - *Kof*, is constructed using these two Hebrew letters, the זַיִן - *Zayin* and רַיִשׁ - *Raish*. In the letter כּוֹף - *Kof*, the זַיִן - *Zayin* has the potential to transmit the heavenly message down to earth or transmit the earthly message upward.

To walk the path of the כּוֹף - *Kof* requires constant awareness of this difference.

נְרִצָּה

יכוון - יהי ראון וירידת השפע מכל העלמות עלינו ונשציע ראון
מראונו הפשוט ונזכה לראונו ושאיפות נשגבות וטהורות, ונפיק ראון
משורש הראון אמן כן יהי ראון.

CHASAL SIDUR PESACH - A POEM

Passover Seder is made and soon ended
we have walked it to the end of every line
absorbed every detail and feature depended
on every tiny instruction and every design.

Just as we have successfully brought it here
this ordered this completely, devotedly done
so may we succeed in the forthcoming year
to make it and do it and fix it and some.

God of crystal clarity, first, the purest sensation
dwell serene in the highest in Your holiest room
nurture Your community Your only congregation
stars without number, myriads, uncounted by whom.

Close bring them, high lead them, love them their choices
sweet coax them, soft train them, gently and strong
redeem them and save them and liberate their voices
to Zion, in freedom, in joy, in dance and in song.

Next year in Jerusalem!

Next year in Jerusalem!

Next year in Jerusalem!

**VAYHI BACHATZI HALAYLAH
IN THE MIDDLE OF THE NIGHT**

And so it was the middle of the night.

Then with a thousand miracles did You astound in the night
At the top of the hour as the watch unwound in the night
The holy convert prevailed as victory was found in the night
And it was in the middle of the night.

You indicted Philistines' king it was in a dream in the night
Laban the Aramean was frightened to scream in the night
Israel vanquished the angel crossing the stream in the night
And it was in the middle of the night.

The seed of Egypt's firstborn You halved quartered in the night
Their power was vanished when they woke thwarted in the night
Elite troops of Prince Sisera star-struck and slaughtered in the night

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח כְּהִלְכֵתוֹ, כְּכֹל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקְתּוֹ.
כְּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ, בֵּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ.
זֶה שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, קוֹמֵם קֹהֵל עֲדַת מִי מְנָה.
בְּקֶרֶב נִהַל נִטְעֵי כִנּוּהַ, פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה.
לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם:

וּבְכֵן "וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה".

אָז רוֹב נְסִיִּים הִפְלִאתָ בַּלַּיְלָה, בְּרֹאשׁ אֲשֶׁמּוֹדוֹת זֶה הַלַּיְלָה, גֵּר צָדֵק
נִצְחָתוֹ כִּנְחָלֵק לוֹ לַיְלָה, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

דָּנַת מֶלֶךְ גָּדַר בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה, הִפְחַדְתָּ אֶרְמֵי בְּאֵמֶשׁ לַיְלָה, וַיִּשָּׂר
יִשְׂרָאֵל לְמִלְאָךְ וַיּוֹכֵל לוֹ לַיְלָה, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

זָרַע בְּכוֹרֵי פְתָרוֹס מְחֻצָּת, בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה, חִילָם לֹא מְצָאוּ בְּקוֹמָם
בַּלַּיְלָה, טִיסַת נְגִיד חֲרָשֶׁת סְלִית בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

יַעֲזַ מְחַרְף לְנוֹפֵף אוֹוִי, הוֹבִשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלַּיְלָה, כָּרַע בַּל וּמְצָבו
בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה כִּי חֲזוֹת לַיְלָה, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.

And it was in the middle of the night.

The corpse of the warmongering blasphemer putrefying in the night
Proud pagan Bel humiliated into squatting no denying in the night
To beloved Daniel You gave a secrets-laden prophecy satisfying in the night
And it was in the middle of the night.

Drunken usurper from holy goblets Balthazar dead in the night
Daniel from the lions' den interpreting dreams of dread in the night
Spiteful heart of sleepless Haman writing books instead in the night
And it was in the middle of the night.

You awakened eternity when you disturbed Ahasuerus' sleep in the night
Crushing the enemies of those whose guard the watch keep in the night
Loud like watchman crying: Day's a coming, no longer so deep in the night
And it was in the middle of the night

Bring close the day of days a time neither in the day nor in the night
Most High let them see you as Creator of all days
and even more in the night
Appoint guardians for your city all the day and protect it
to be sure in the night
Let the sun shine forever brilliant remove all its veils
let daylight pour in the night
And it was in the middle of the night.

VA'AMARTEM ZEVACH PESACH
AND SO TELL THEM IT IS THE PASSOVER OFFERING

And so tell them it is an Offering for Passover

You wondrously juxtapose the intensity of Your might against Passover
To preside over every festival and holiday You ennoble the rite of Pass-
over

Revealing to the first citizen the secrets of midnight on Passover
And so tell them it's an offering for Passover

In the heat of the day You knocked at his tent's door on Passover
While to the angels sparking he fed Matzah cakes and more on Passover
To cattle running as for a bullock of the Temple he sent for on Passover
And so tell them it's an offering for Passover

מִשְׁתַּכֵּר בְּכָלִי קֹדֶשׁ נִהְרַג בּוֹ בְּלֵילָהּ, נוֹשַׁע מִבוּר אֲרֵיזוֹת פּוֹתֵר
בְּעֵתוֹתַי לַיְלָה, שְׁנֵאָה נֹטֵר אֲנִי וְכֵתֵב סְפָרִים לַיְלָה, וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה.

עוֹרֶרֶת נִצְחָף עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה, פּוֹרֶה תִּדְרוּף לְשׁוֹמֵר מֶה
מְלֵילָה, צָרַח כְּשׁוֹמֵר וְשָׁח אֶתְּא בִקֵּר וְגַם לַיְלָה, וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה.

קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה, רָם הוֹדַע כִּי לֶךְ הַיּוֹם אֵף לֶךְ
הַלַּיְלָה, שׁוֹמְרִים הַפְּקֵד לְעֵינֶיךָ כֹּל הַיּוֹם וְכֹל הַלַּיְלָה, תִּאִיר כְּאוֹר יוֹם
חֲשֻׁכֵת לַיְלָה, וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה:

יש שאומרים זבח פסח רק כליל סדר שני

וּבְכֵן "וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח".

אֲמַץ גְּבוּרוֹתֶיךָ הַפְּלֵאֵת בְּפֶסַח,
בְּרֵאשׁ כֹּל מוֹעֲדוֹת נִשְׁאֵת פֶּסַח,
גְּלִית לְאַזְרְחֵי חֲצוֹת לַיִל פֶּסַח,
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח.

דִּלְתִּי דִפְקַת כָּחַם הַיּוֹם בְּפֶסַח,
הִסְעִיד נוֹצְצִים עֲגוֹת מִצּוֹת בְּפֶסַח,
וְאֵל הַבְּקָר רֵץ וְכָר לְשׁוֹר עֲרַף פֶּסַח,
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח.

זַעְמוּ סְדוּמִים וְלִהְטוּ בָּאֵשׁ בְּפֶסַח,
חֲלִץ לוֹט מֵהֶם, וּמִצּוֹת אָפָה בְּקֵץ פֶּסַח,

Consumed by wrath the Sodomites blazed in the fire-brand of Passover
Lot saved from them baking Matzah during time's last stand on Passover
Sweeping Moph and Noph in Your passing from the land on Passover
And so tell them it's an offering for Passover

Oh Lord! You crushed firstborn in the night you await for Passover
Almighty, You skipped my firstborn during Your first great Passover
Not to allow the destroyer to gain entry into my gate on Passover
And so tell them it's an offering for Passover

Jericho the city besieged, surrounded and razed on Passover
Midian with a bushel of barley awed, smashed and dazed on Passover
The Assyrians of Pul and Lud, routed, confused, and crazed on Passover
And so tell them it's an offering for Passover

Sennacherib's army overlooking Your Temple encamps
at the incline of Passover
The hand writes lines on the Babylonian wall
to extirpate their line on Passover
With guard, watches and lookouts alert at the banquet
they recline all at Passover
And so tell them it's an offering for Passover

Assembled by the myrtle fasting three days
the whole congregation on Passover
The House of Evil's head on a fifty foot gallows
hanging in celebration of Passover
Two will You bring to pass in a flash upon Roman Empire nation
on Passover
Empower Your right hand let it be prevail in the night of sanctification
on Passover
And so tell them it's an offering for Passover

KILO NAEH KI LO YAEH - IT SUITS HIM, IT FITS HIM

It suits Him, it fits Him!
Mighty in Majesty, Choice in Essence, His Hosts say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

טאטאָ אַדמת מף ונף בעברך בפסח,
ואמרתם זבח פסח.

זה, ראש כל און מחצת בליל שמור פסח,
כביר, על בן בכור פסחת בדם פסח,
לבלתי תת משחית לבא בפתחי בפסח,
ואמרתם זבח פסח.

מסגרת סגרה בעתותי פסח,
נשמדה מדין בצליל שעורי עמר פסח,
שרפו משמני פול ולוד ביקר יקוד פסח,
ואמרתם זבח פסח.

עוד היום בנב לעמוד, עד געה עונת פסח,
פס יד כתבה לקעקע צול בפסח,
צפה הצפית ערוף השלחן, בפסח,
ואמרתם זבח פסח.

קהל כנסה הדסה צום לשלש בפסח,
ראש מבית רשע מחצת בעץ חמשים בפסח,
שתי אלה רגע, תביא לעוצית בפסח,
תעוז ידך ותרום מינך, כליל התקדש חג פסח,
ואמרתם זבח פסח.

כי לו נאָה, כי לו יאָה.

אדיר במלוכה, בחור כהלכה, גודדיו יאמרו לו:
לך ולך, לך פי לך, לך אף לך, לך יי הממלכה.
כי לו נאָה, כי לו יאָה.

Heralded in Majesty, Beautiful in Essence, His Sweetest say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

Innocent in Majesty, Faithful in Essence, His Lords say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

Singular in Majesty, Powerful in Essence, His Students say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

Ruler in Majesty, Awesome in Essence, His Circle say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

Humble in Majesty, Redeemer in Essence, His Saints say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

Holy in Majesty, Merciful in Essence, His Angels say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

Bold in Majesty, Supportive in Essence, His Faithful say to Him,
To You and to You. To You for to You. To You only to You. To You,
Adonai, belongs all Majesty.
It suits Him, it fits Him!

דגול במלוכה, הדוד פהלקה, ותיקיו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

זכאי במלוכה, חסין פהלקה, טפסריו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

יחיד במלוכה, פביר פהלקה, למודיו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

מושל במלוכה, נורא פהלקה, סביביו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

ענו במלוכה, פודה פהלקה, צדיקיו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

קדוש במלוכה, רחום פהלקה, שנאניו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

תקיף במלוכה, תומך פהלקה, תמימיו יאמרו לו:
לך וילך, לך פי לך, לך אף לך, לך ׀ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו יאה.

ADIR HU - MIGHTY IS HE

Mighty is He and will build His house soon.
Swiftly, swiftly in our days and soon.
Build, O God, build, O God, build Your house soon.

Outstanding is He, Great is He, Heralded is He and will build His house soon.

Swiftly, swiftly in our days and soon.
Build, O God, build, O God, build Your house soon.

Beautiful is He, Sweet is He, Innocent is He, Sainly is He and will build His house soon.

Swiftly, swiftly in our days and soon.
Build, O God, build, O God, build Your house soon.

Pure is He, Singular is He, Powerful is He, Practiced is He, Sovereign is He, Awesome is He, Exalted is He, Bold is He, Redemptive is He, Sainly is He and will build His house soon.

Swiftly, swiftly in our days and soon.
Build, O God, build, O God, build Your house soon.

Holy is He, Merciful is He, Almighty is He, Strong is He and will build His house soon.

Swiftly, swiftly in our days and soon.
Build, O God, build, O God, build Your house soon.

ECHAD MI YODEYA - WHO KNOWS ONE?

Who knows one? I know one! One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows two? I know two! Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows three? I know three! Three are the patriarchs. Two are the

אָדיר הוּא

אָדיר הוּא, יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב, בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל
בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב.

בְּחֹר הוּא, גְּדוֹל הוּא, נְגוּל הוּא, יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב, בְּמַהֲרָה
בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב.

הַדוּר הוּא, וְתִיק הוּא, זְכָאֵי הוּא, חֲסִיד הוּא, יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב,
בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ
בְּקִרְוֹב.

טְהוּר הוּא, יְחִיד הוּא, כְּפִיר הוּא, לְמוּד הוּא, מְלָךְ הוּא, נוֹרָא הוּא,
סְגִיב הוּא, עֲזוּז הוּא, פּוֹרֵחַ הוּא, צְדִיק הוּא, יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב,
בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ
בְּקִרְוֹב.

קְדוֹשׁ הוּא, רַחוּם הוּא, שְׂדֵי הוּא, תְּקִיף הוּא, יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב,
בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ
בְּקִרְוֹב.

אָחַד מִי יוֹדֵעַ?

אָחַד מִי יוֹדֵעַ? אָחַד אֲנִי יוֹדֵעַ: אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׂבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ
שְׂבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית,

tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows four? I know four! Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows five? I know five! Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows six? I know six! Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows seven? I know seven! Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows eight? I know eight! Eight are the days of circumcision. Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows nine? I know nine! Nine are the months of birthing. Eight are the days of circumcision. Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows ten? I know ten! Ten are the Commandments. Nine are the months of birthing. Eight are the days of circumcision. Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אָנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמְהוּת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי
לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אָנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע
אִמְהוּת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שֵׁשָׁה אָנִי יוֹדֵעַ: שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי
תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוּת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ? שִׁבְעָה אָנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי
מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוּת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי
לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

שְׁמוֹנֶה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנֶה אָנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי
שְׁבֻתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוּת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

תְּשַׁע מִי יוֹדֵעַ? תְּשַׁע אָנִי יוֹדֵעַ: תְּשַׁע יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יְמֵי
מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אִמְהוּת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדֵעַ? עֶשְׂרֵה אָנִי יוֹדֵעַ: עֶשְׂרֵה דְבָרִיא, תְּשַׁע יְרַחֵי לְדָה,
שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה
חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוּת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

Who knows eleven? I know eleven! Eleven are the stars (in Joseph's dream). Ten are the Commandments. Nine are the months of birthing. Eight are the days of circumcision. Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows twelve? I know twelve! Twelve are the tribes. Eleven are the stars (in Joseph's dream). Ten are the Commandments. Nine are the months of birthing. Eight are the days of circumcision. Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

Who knows thirteen? I know thirteen! Thirteen are the Measures (of God's compassion). Twelve are the tribes. Eleven are the stars (in Joseph's dream). Ten are the Commandments. Nine are the months of birthing. Eight are the days of circumcision. Seven are the days of the Sabbath. Six are the Orders of the Mishna. Five are the Books of the Torah. Four are the matriarchs. Three are the patriarchs. Two are the tablets of the covenant. One is our God, Who is in heaven and on earth.

CHAD GADYA CHAD GADYA - JUST ONE KID, JUST ONE KID

Just one kid, just one kid that my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the cat and devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the dog and bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the stick and beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

אחד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא,
עֶשְׂרֵה דְבְרֵיָא, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֵה יְמֵי מִילָה, שְׁבַעַה יְמֵי
שְׁבִתָא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאַרְיָן.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטֵיָא,
אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא, עֶשְׂרֵה דְבְרֵיָא, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֵה יְמֵי
מִילָה, שְׁבַעַה יְמֵי שְׁבִתָא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אִמְהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאַרְיָן.

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מַדְיָא,
שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטֵיָא, אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא, עֶשְׂרֵה דְבְרֵיָא, תְּשַׁעַה
יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֵה יְמֵי מִילָה, שְׁבַעַה יְמֵי שְׁבִתָא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה,
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמְהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֹת
הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאַרְיָן.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא
דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זַוְיָ, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא, וְאַכְלָה לְגְדִיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זַוְיָ, חַד גְּדִיָא, חַד
גְּדִיָא.

וְאַתָּא כְּלָבָא, וְנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זַוְיָ,
חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא חוּטְרָא, וְהִכָּה לְכְלָבָא, דְּנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְדִיָא, דְּזַבִּין
אַבָּא בְּתַרֵי זַוְיָ, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

Then came the fire and burned the stick that beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the water and quenched the fire which burned the stick that beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the ox and drank the water which quenched the fire which burned the stick that beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the slaughterer who slaughtered the ox which drank the water which quenched the fire which burned the stick that beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the Angel of Death and slaughtered the slaughterer who slaughtered the ox which drank the water which quenched the fire which burned the stick that beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

Then came the Holy Blessed One and slaughtered the Angel of Death who slaughtered the slaughterer who slaughtered the ox which drank the water that quenched the fire which burned the stick that beat the dog that bit the cat that devoured the kid my father bought for two Zuz.
Just one kid, just one kid.

וְאַתָּא נִוְרָא, וְשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁוֵי לְשׁוּנְרָא, דְּאִכְלָה
לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲבָא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מִיָּא, וְכִבְה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁוֵי
לְשׁוּנְרָא, דְּאִכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲבָא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא תּוֹרָא, וְשַׁחַט לְמִיָּא, דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁוֵי לְשׁוּנְרָא, דְּאִכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲבָא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד
גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מְשׁוּחַט, וְשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשַׁחַט לְמִיָּא, דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף
לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁוֵי לְשׁוּנְרָא, דְּאִכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲבָא
בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מְלֻאָךְ הַמּוֹת, וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשַׁחַט לְמִיָּא,
דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁוֵי לְשׁוּנְרָא,
דְּאִכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲבָא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשַׁחַט לְמְלֻאָךְ הַמּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט,
דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשַׁחַט לְמִיָּא, דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא, דְּנִשְׁוֵי לְשׁוּנְרָא, דְּאִכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אֲבָא בְּתַרֵּי זְוִי, חַד
גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.